

HABARI

INFORMATION OM TANZANIA

40 årg

Nr 2 2008

Tema : Bildkonst

Ur innehållet: Konstrunda i Dar, Om George Lilanga, Tingatinga, Intervjuer med konstnärer

TIDNINGEN HABARI

utges av

SVENSK-TANZANISKA FÖRENINGEN SVETAN

REDAKTION e-post: habari@svetan.org

- Lars Asker, redaktör** tel 08-38 48 55 (hem), 08-685 57 30 (arb)
mobil 0705 85 23 10
Friherregatan 133, 165 58 Hässelby
- Oloph Hansson** tel 08-88 36 64 (hem)
Tantogatan 67, 118 42 Stockholm
- Eva Löfgren** tel 08-36 48 88 (hem), mobil 0702 11 98 68
Sten Löfgren tel 08-36 48 88 (hem), mobil 0708 90 59 59
fax 08-760 50 59
Enköpingsvägen 14, 175 79 Järfälla
- Jennifer Vidmo** mobil 0703 52 46 09
- Folke Strömberg** tel 08-91 73 27
Årstavägen 113, 120 58 Årsta

PRISUPPGIFTER 2008

SVETAN-medlemskap inkl HABARI	250 kr
Familjemedlem exkl HABAR	50 kr
Ungdomsmedlemskap	125 kr
Prenumeration HABARI	225 kr
Enstaka HABARI	50 kr

(äldre nummer pris efter överenskommelse)

Betala in korrekt belopp på SVETANs postgiro 35 95 50-1 – ange på talongen vad som önskas.

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

1/96 Valet m m	2/02 AIDS, IT, JOHA Trust
2/96 Musik. Bistånd. Bibl.	3/02 Bagamoyo, Missionssjukvård
3/96 Ngorongoro. Karagwe	4/02 Slavrutten, ekonomisk reform
4/96 Bistånd. Litteratur	1/03 Lake Victoria med kringområde
1/97 Skulptörskolan	2/03 Kilimanjaro
2/97 Musik	3/03 Stödorganisationer, Tingatinga
3/97 Afrikaimport, Konst, Usangi	4/03 Urbanisering
4/97 Kvinnor, Fack, Landsbygd	1/04 Lokala språk och kulturer
1/98 Kultur, Flyktfrågor	2/04 Musik
2/98 Natur o resor	3/04 Gruvnäringen
3-4/98 Jubileumsnummer	4/04 HIV / AIDS
1/99 Symposium/Nykterhet	1/05 Resor, turism
2/99 Ekonomi, Årsmöte, Resor	2/05 Forskning
3/99 Presidentbesök	3/05 Konst och kultur
4/99 Media, Skulptörskolan	4/05 Demokrati och utveckling
1/00 Nyerere, Barbro, Utbildning	1/06 Lake Victoria, ny regering mm
2/00 Tanzaniabilden, Förlag	2/06 Alkohol
3/00 AIDS, Utbildning, Resor	3/06 Kvinnors villkor
4/00 Mama Barbros skola, Litteratur	4/06 Utbildning
1/01 Dar es Salaam	1/07 Swahilikulturen
2/01 Zanzibar	2/07 Jordbruk
3/01 Utbildning, AIDS, Zanzibar	3/07 Investeringspolitik mm
4/01 Swahili	4/07 Flyktingar
1/02 Uhuru 40år, JOHA, skulptörproj.	1/08 Tumaini, snidade dörrar mm

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen – kontakta Lars Asker. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Omslag: Målade figurer från George Lilangas lager. Lilanga, en av Tanzanias mest kända konstnärer, avled 2006. Foto Daniel Augusta

Persson Offsettryck, Stockholm 2008, ISSN 0345-437

Tryckt på miljövänligt papper

SVETAN

www.svetan.org

BOX 22003

104 22 STOCKHOLM

e-post: info@svetan.org

STYRELSE

e-post: styrelsen@svetan.org

Fredrik Gladh, ordförande
tel 08 - 400 155 22 (hem)
mobil 0705 81 34 53

Ann Lorentz - Baarman, kassör

Lars Asker, ledamot

Marianne Kjellén, ledamot

Sten Löfgren, ledamot

Helena Nyström, ledamot

Jon-Erik Rehn, ledamot

Karin Gustafsson, suppleant

Agneta Johansson, suppleant

Olle Wallin, suppleant

*

LOKALREPRESENTANTER

Gunilla och Ronny Lundberg

Storgatan 86, 903 33 UMEÅ
tel 090-12 97 92

Olle Wallin

Gussarvsgatan 16A, 776 30 Hedemora
tel 0225-12 807, mob 070-2255057

Torbjörn Klaesson

Lillmossevägen 49, 663 42 HAMMARÖ
tel 054-52 23 64

Rehema Prick

Åtorps Björkv. 7, 443 31 LERUM
tel 0302-154 13

TANDALA c/o Bo Sahlée

Mariedalsv 56 E, 217 45 MALMÖ

*

STÖDPROJEKT

Skulptörskolan

Postgiro 465 9945-2

Projektkoordinator Sten Löfgren

E-post: sten@svetan.org

Tumaini Children's Center

Bankgiro 5405-3723

Kontaktperson Katarina Beck-Friis

E-post: katarina.beck@comhem.se

*

Bagamoyo Sculpture School

P O Box 89

Bagamoyo, Tanzania

E-post: bmsculpt02@hotmail.com

*

Tanzanias ambassad

tel 08-732 24 30 /31

Näsby Allé 6, 183 55 TÄBY

E-post: mailbox@tanemb.se

www.tanemb.se

ORDFÖRANDENS SPALT

För fyrtio år sedan grundades Svensk-Tanzaniska föreningen. Invånarna i Tanzania stod optimistiska inför framtiden. Julius Nyerere hade just lagt fram Arusha-deklarationen om Ujamaa-politiken med slagord som självständighet, gemenskap och hårt arbete. Utvecklingen skulle gå fort. Andra kunde gå, men tanzanierna skulle springa i fatt....

Allt för mycket kom dock emellan tankarna och resultatet. Det blev oljekris, krig med Idi Amin eller torka.

Kanske det inte heller fanns en så idealistisk befolkning som behövdes för att uppfylla Ujamaatanken. Och fort gick det inte. Något steg framåt, något bakåt och ett annat åt sidan.

Min svägerska från Dar es Salaam säger att det går fort nu. Om du har pengar. Då är stan som Europa. För de andra blir prishöjningen av ris en indragen lunch.

Oavsett läget för landet så har SVETAN arbetat för att Sveriges intresse för och stöd till människor i Tanzania ska kunna fortsätta vara starkt. Vi är många i föreningen som levtt och arbetat i Tanzania. Genom att delta i våra aktiviteter kan vi fortsätta att bidra på olika sätt med de kunskaper vi har.

För de hjärtan som bultar för människorna och landet kan inte stoppas! Vi ska fortsätta vårt arbete att på olika sätt stödja människors utvecklingsinitiativ och att sprida kunskap om Tanzania. Du är välkommen att delta aktivt i föreningen med dina kunskaper, dina tankar och ditt hjärta för landet.

I höst ska vi fira 40 år med SVETAN. Vill du vara med? Har du en idé vad vi kan göra? Berätta gärna det för oss i styrelsen.

Fredrik Gladh

Svetans årsmöte på Chakula

Lördagen den 12 april höll Svetan årsmöte på restaurang Chakula i Stockholm. Knappt 30 personer fick i snabba inslag lära känna mer om Svetans arbete i Tanzania i en inspirerande miljö med god mat.

Marianne Kjellén inledde med en redogörelse för vattenförsörjningen i Dar es Salaam med egna bilder på både fyndiga, olagliga och lagliga skräckexempel på rördragningar "spagettisering". Varför betalar de fattigaste mest för vatten och andra paradoxer förklarades.

Maria Jerkland berättade om gatubarnsprojektet Tumaini i Bukoba som Svetan stöder och som Maria och Katarina Beck-Friis nyligen besökt.

Sten Löfgren redogjorde för den senaste utvecklingen på skulptörskolan i Bagamoyo som vi nu längre inte får något stöd för från Forum Syd. Skolan får nu i stället schweizisk stöd under ett år varunder arbetet på en ombildning till folkhögskola kan fortsätta. Svetan

fortsätter att stödja skolan som hittills med insamlade pengar.

Anders Ekman visade utkast till nytt utseende på Svetans hemsida och fick med sig synpunkter för att arbeta vidare, med målsättning att få en mera livaktig hemsida där flera personer kan lägga in material.

Daniel Agusta berättade sin dråpliga historia om hur han råkade komma till Tanzania och blev konstintresserad. Mer om honom och hans projekt på annan plats i Habari.

Dessutom hölls naturligtvis det formella årsmötet som snabbt klarades av genom bra förarbete. Bl a diskuterades hur Svetans 40-årsjubileum lämpligen bör uppmärksammas.

Björn Wetterhall, Torbjörn Öckerman och Marie Bergström avtackades för sina insatser i styrelsen och de nya medlemmarna Helena Nyström och Agneta Johansson välkommandes.

**Svetan fyller 40 år!
Det ska vi fira!
Hur ska vi fira?**

Styrelsen vill gärna ha medlemmarnas förslag på aktiviteter med anledning av jubileumsåret!
Skicka eller ring in dina idéer till någon i styrelsen.
Kontaktinformation hittar du på motstående sida.

Svetans nya styrelse vid konstituerande mötet omedelbart efter årsmötet. Främre raden: Jon-Erik Rehn, Ann Lorentz-Baarman (kassör), Lars Asker (redaktör), Agneta Johansson, Helena Nyström, Marianne Kjellén med dotter. Bakre raden: Fredrik Gladh (ordförande) och Sten Löfgren. - Olle Wallin och Karin Gustafsson saknas på bilden.

Slumpens betydelse

Det här temanumret av Habari om konst domineras av artiklar skrivna av Daniel Augusta. Under några år har Daniel byggt upp ett gediget kunnande om Tanzanias konst och konstnärer och ett stort kontaktnät samt samlat ett imponerande bild- och faktamaterial i sin dator. Tillsammans med sina "bonusföräldrar" Bernt och Kerstin Santesson från Särö utanför Göteborg har han också satt i gång egenfinansierade projekt i Tanzania, bl a inspelning av sagor på swahili.

Att Daniel kom i kontakt med oss gamla Tanzania-entusiaster, organiserade i Svetan, var av en ren slump. Under sitt arbete bland konstnärer i Dar-es-Salaam, närmare bestämt hos Noel Kapanda, fann

Ingrids 24 år gamla vykort!

han ett vykort som jag skickat för att tacka för en tavla – för 24 år sedan! Noel hade bevarat vykortet i alla dessa år. Jag träffade Noel tillsammans med brodern Msagula, Peter, Lilanga och andra

konstnärer när vi bodde i Dar-es-Salaam. Genom min förmedling fick Noel kontakt med Sister Jean och utbildning på Nyumba ya Sanaa.

När Daniel återvände hem tog han kontakt med mig – efter att ha funnit namn och adress på vykortet. Redan vid första mötet lotsade jag honom till Eva och Sten Löfgren i Barkarby. Vi insåg alla att han har ett kunnande som borde utnyttjas. Och därav nu det här temanumret, som främst handlar om målningar.

Ingrid Berleen

Redaktionens anm:

Bilder i konstartiklarna är om inte annat anges tagna av Daniel Augusta, Ilona Fuzekova och Berndt Santesson.

Vem är Daniel Augusta?

Jag är född i Tjeckoslovakien 1974 och under 90-talet började jag som gäststudent på Chalmers Tekniska Högskola i Göteborg. Jag fullföljde inte mina studier utan mitt intresse för andra länder medförde att jag reste mycket. Av en slump hamnade jag i Tanzania. Där väcktes mitt intresse för afrikansk konst. Det är det jag vill arbeta med i framtiden.

Från 2006 organiserade jag en hel del utställningar av afrikanska tavlor i Tjeckien och Sverige. Jag har registrerat mina aktiviteter under ett företag vilket använder sig av namnet AFRUM. AFRUM är också namnet för hemsidan vars syfte är att informera omvärlden om afrikansk konst bl.a. via artiklar.

Jag har lärt känna många målare och skulptörer personligen. De gör ett fantastiskt jobb som tyvärr får lite uppmärksamhet i västvärlden. Genom hemsidan www.afrum.com vill jag hjälpa duktiga konstnärer att bli mer kända och sälja mer. Många konstnärer, främst skulptörer, jobbar anonymt och

får sällan besök av konstintresserade för de vet inte hur man hittar dem. Därför bildade jag tillsammans med Robino Ntila, Kulturhusets grundare, ett konstsafariföretag som kan arrangera möten mellan konstintresserade och konstnärer hemma hos dem.

Mer information kan man hitta på www.mzizatours.com

De flesta tanzanianska konstnärer har inte råd att flyga till Sverige och marknadsföra sin konst. Därför har jag skapat en möjlighet för konstnärerna

att annonsera sina konstprodukter på hemsidan www.afrumdesign.com. Nu kan de sälja direkt till hela världen utan mellanhänder.

Genom att visa och sälja afrikansk konst hjälper man konstnärer. Man återskapar också den rätta bilden av Afrika som en kulturellt rik kontinent som kan vidga våra horisonter. Detta behövs! Därför är det viktigt för mig och AFRUM att organisera utställningar, hålla föredrag, anordna konstresor, skriva artiklar och annat. Det är extra viktigt i vår tid för att balansera alla negativa

nyheter om Afrika som översvämmar media. Kommer vi att lyckas blir det inte bara positivt för Afrika utan också för de enskilda konstnärerna med sina familjer.

Jag vill därför be alla Habaris läsare att kontakta mig ifall det dyker upp någon möjlighet till en utställning. Jag har många typer av tavlor som passar både små och stora platser. Jag vill också välkomna alla, som liksom jag älskar Tanzania, till Dar es Salaam på en konststrunda.

Daniel Augusta

Konstrunda i Mbagala

Ingrid och Göran Berleen fick möjlighet att tillsammans med Daniel Augusta ge sig ut på en konstrunda i förorten Mbagala i Dar es Salaam. Ingrid berättar om vilken stark upplevelse det var att från att ha gjort turen på dataskärmen ge sig ut "live".

Daniel mötte upp med chaufför vid hotellet och vi gav oss av till Mbagala – en för mig helt okänd stadsdel bortom flygplatsen i Dar-es-Salaam. Så stort, så långa rader av gråa hus, så mycket människor i rörelse – det tänkte jag när taxin krängde fram på ibland nästan omöjliga vägar. Nytt för mig som inte varit i Dar på 24 år var alla affärer, särskilt klädshopar och möbelsnickerier, överhuvudtaget en livlig affärsverksamhet.

Vår första anhalt var hemma hos Noel Kapanda. (Mötet med honom har jag berättat om på föregående sida.) Noel bor i ett prydligt hus med fru och två döttrar och vi kunde sitta och samtala i hans kibanda om gamla tider. Vi fick också se alla hans fotografier från hans resa till Japan, där han har varit och gjort stora målningar. Nu har hans mecenat dött och han har svårt med sin försörjning.

Noel följde med oss till en närbelägen restaurang, Ngwayema Guesthouse, där vi kopplade av en stund med fanta och beundrade Noels stora målning, som pryder en hel vägg där. Målningen är ett stadsmotiv med en hel del "klurigheter", t ex en tjuv i farten. Något litet hade målningen chanserat, men Daniel kom överens med Noel att han skulle putsa upp den och få betalt för det. Tänk att ha någon som engagerar sig och bryr sig! Daniel berättade att turistbussar brukar komma till den här restaurangen vid rundturer i området. Maten är bra och standarden likaså.

Daniel och Ingrid hos Noel Kapanda. Noel och Ingrid träffas efter 24 år

Ytterligare en väggmålning prydde restaurangen av en konstnär som vi senare skulle möta, nämligen Max Kamundi. Mötet skedde hemma hos Sayuki Matindiko där även Noel åter mötte upp. Vi fick beundra Sayukis och Noels färgrika tavlor. Max Kamundi, vars talang och målningar Daniel värdesätter högt, hade tyvärr inga tavlor att visa, men Daniel uppmanade honom att fortsätta att måla och inte ge upp.

På väg till George Lilangas hus fick vår taxi punktering och jag tänkte ... nu blir vi väl stående här i middagshettan! Men taxiföraren ordnade snabbt däckbyte och vi hann precis läska oss med kokosnötter innan färden fortsatte. Vi togs emot emot av Lilangas son, Costa. Vi fick se ateljén där produktionen är igång och Lilangas namn alltså används. (!) George Lilanga dog för två år sedan, men hans söner Costa och Bernhard fortsätter verksamheten.

Från Lilangas hus gick vi till fots till en känd karvarfamilj, familjen Dastani där vi träffade tre bröder: Simon, Boniface och Nyedi. Där inhandlade vi några skulpturer i abstrakt stil. Flera inköp gjorde vi hemma hos karvaren Augustino Mmwanga, där vi köpte ett par skulpturer av litet större format, de enda han hade.

Vi hann också med att besöka ett litet shoppingcentrum. Medan vi tog oss kaffe över öppen eld på gatan, så kunde vi beundra en masajflicka som blev konstfärdigt flätad. Kaffet serverades i små tunna porslinskoppar med sött

Lilangas sonson Hendrick Lilanga som tillsammans med sina farbröder fortsätter sin farfars konstnärliga arbete.

tilltugg. Det kändes lugnt och tryggt i den miljön och mycket afrikanskt.

Noel var med oss i taxin in till stan. Han skulle köpa färg nu när han hade fått pengar för tavlan som vi köpte av honom. Han var vid mycket gott mod när vi skildes från honom.

Vi stannade på Mikomo Gallery som hade en utmärkt utställning av konstföremål av alla slag. Dock inte många kunder, i alla fall inte på eftermiddagen. Vi åt en god och vällagad måltid där.

Vårt sista stopp var Nyumba ya Sanaa och det var inte så uppmuntrande. Där verkade inte finnas samma kreativitet som förr, det såg sömnlöst och dammig ut. På 70-talet som stället var så livaktigt, även om det inte fanns lika fina lokaler!

Den här rundturen öppnade dörrar till ett Afrika som var nytt för mig trots att jag bott där i två år. Det är ett imponerande arbete som Daniel Augusta har gjort. Det är också en form av turism som jag tror på. Samtidigt inser jag att det mest betydelsefulla med den här satsningen är för tanzanierna själva, att bygga upp sin självkänsla och värdesätta sin konst till fullo. För konstnärerna är det en livsnerv att någon ser dem och gör så att de blir sedda.

Den här dagen var full av upplevelser och intryck och vi rekommenderar alla konst- och kulturintresserade som besöker Tanzania att ta sig tid i Dar-es-Salaam och göra en sådan här tur. Dessutom är det absolut något för landets egna invånare att utnyttja, glädjas åt och känna stolthet över.

Ingrid Berleen

En konst(ig) turist i Tanzania

Daniel Augusta guidar oss till fem olika gallerier i Dar es Salaam - Mawazo Gallery, La Petite Galerie, Wasanii Art Centrum, Nyumba ya Sanaa och Mwenge. Vi får tips och Daniels personliga reflektioner kring den konst de säljer.

Mawazo Gallery

Någon gång i början av januari satt jag på Café Epidor i centrala Dar es Salaam och åt lunch. Plötsligt kom ett äldre par in och stod alldeles stilla i mitten av kaféet. Efter en stund vände de sig mot mig och pekade på mig. Då höjde jag handen och hälsade på dem med en osäker gest. Men paret hade sina ögon på av något annat - en fin, abstrakt målning precis bakom mig av Florian Ludovick, en konstnär som jag känner. Det tog inte lång stund innan turisterna vågade sig fram och det visade sig att de var från Dalarna. De letade efter bra konst, men som alla andra hamnade de på Kulturhuset, ett hopplöst ställe. Därför började de leta på kaféer, banker och andra osannolika ställen. De ville se bra konst, inte bara djur och Kilimanjaro.

Jag blev mer än glad när de frågade mig var de kan hitta bra tavlor. Jag svarade utan att tänka särskilt länge: - Mawazo Gallery. Det är ett ställe som inte alls ligger långt ifrån centrum. Galleriet, som drivs av en energisk kvinna, Rachel Kessi, ställer ut ett bra urval av tanzanianska konstverk. Där finns lika mycket nutida målningar som skulpturer av relativt etablerade konstnärer representerade. Mawazo Gallery har alltså satsat på dem som ett säkert kort för att tilltala både turister och den nya inhemska medelklassen. Som Rachel Kessi själv säger i en intervju med BBC:s Daniel Dickinson den 10

november 2004: "A lot has changed in Tanzania in the area of business and development. We have changed from the years of socialism to a different era now". Hon är en ny typ av kvinnlig entreprenör som nu dyker upp i Tanzania. Dessutom har hon utvecklad känsla för konst och är mycket engagerad i andra aktiviteter som till exempel att arrangera den årliga konsthantverksmarknaden Makutano, där alla konstnärer, workshops, hantverksgrupper träffas och får kontakter.

La petit Galerie

Ett annat bra ställe med många likheter men också skillnader är Yves Goscinnys La Petite Galerie i Oyster Bay, i den välbärgade norra delen av Dar es Salaam. Till skillnad från Mawazo Gallery är det ett ställe som inte arrangerar regelbundna utställningar utan verkar mer som en "shop". Tavlor och karvingar trängs där utan att det verkar kaotiskt. Man hittar tiotals målare, inte bara från Tanzania, utan också från Uganda och Kenya som delar plats på en yta på ca 30 kvm. Det är högst kvalitativa tavlor av en blandad skara av målare. Det finns så kända namn som Jack Katarikawe, Sane Wadu, George Lilanga och Kivuthi Mbuno. De är den absoluta toppen bland afrikanska målare och deras tavlor återfinns på Sotheby's med prislapp på flera hundra tusen svenska kronor.

Översiktskarta över Dar es Salaam

Att Goscinny, som är belgare men boende i Tanzania sedan tio år, även har nya målare i sitt galleri är ingen slump. Han letar alltid efter nya talanger som han är ivrig att presentera för världen. Det är han som står bakom The East African Biennale som har vuxit på senare år från att vara enmansföretag till enorma proportioner. Till exempel vid den senaste biennalen i november 2007 gästades Dar es Salaam av över hundra tanzanianska så väl som utländska konstnärer med alla möjliga inriktningar inklusive installationer, konceptuell konst eller fotografi. Det var en sådan stor händelse att det inte räckte med en enda visningslokal, utan fyra gallerier blev involverade direkt i att presentera konstnärernas verk.

Denna artiga man som alltid gömmer sin blick bakom mörka glasögonen har blivit något av pionjär för tanzaniansk konst. Han hade inte vikt undan för de många motgångar som han stött på under sina tio år. Men han är inte heller någon novis i Afrika för han föddes i Belgiska Kongo och med en europeisk, hög utbildning var det bara naturligt att återvända till Afrika och göra en insats. Dock var det i en helt annan bransch än konst, nämligen kemi. Under dessa yrkesår blev han intresserad i tanzaniansk konst och valde - kanske därför? - att stanna i Tanzania efter avslutad tjänst.

Entré till Mawazo galleri, med ett bra urval av tanzaniska konstverk

Han var inte heller någon novis när det gäller det konstnärliga. Förutom att han själv målar är han släkt till René Goscinny som skapade de omtalade serieteckningarna Asterix under 60-talet.

Wasanii Art Center

Det tredje bästa stället dit jag hänvisade mina nya vänner från Dalarna var Wasanii Art Center som tyvärr håller på att dö. Det är mycket synd för att till skillnad från Kessis Mawazo Gallery och Goscinny's La Petite Galerie ägs detta ställe av konstnärerna själva. Det var ungefär för två år sedan som Robino Ntila, en konstexpert på etsningar, fick idén att grunda ett galleri där alla målare och karvare kunde visa sin konst och inte bara det. All vinst för försäljningen av konstverken skulle gå till konstnärernas ficka, alltså inga feta provisioner. Pengarna för att driva stället skulle man enligt Robino kunna få från någon fond. Han fick med företrädare från amerikanska och italienska ambassaderna på en konsttur vilket resulterade i att dessa två länder hjälpte till med finansieringen av projektet.

Nu har Wasanii Art Center fungerat smärtfritt i två år, i alla fall för konstnärernas del, för jag har bara hört positiva kommentarer från dem. Där samlas oliktankande konstnärer, under ett tak, på Slipway i Oyster Bay, och visar sina tavlor och karvingar. Det finns dock motstånd från de etablerade gallerierna vilket är förståeligt. Om du ska till Dar es Salaam någon gång så kontrollera om Wasanii Art Centre fortfarande finns för där hittar du en blandning av talanger och etablerade konstnärer. Där hittar du absolut de självständigaste, mest individuella och udda konstnärerna som

inte vill eller kan visa och sälja sina konstverk på privata gallerier. Tyvärr var konstnärer tvungna att betala förhöjd hyra ca 3000 Kr i månaden på Slipway vilket har lett till att pengarna snabbt tog slut nu i början av 2008. Nu väddar konstnärerna om hjälp igen och jag tycker de har rätt till det med tanke på att Wasanii Art Centre verkligen gav möjlighet till alla.

Karibu Art Gallery

Som du har läst så presenterar Mawazo, Le Petite Galerie och Wasanii Gallery modern konst. Men var kan man se de gamla maskerna och de kända makonde karvingarna? Ett riktigt bra ställe som du kan besöka heter Karibu Art Gallery som ligger i Mbezi på vägen till Bagamoyo. Här kan du med all säkerhet hitta en bra souvenir som ingen annan har. Vad sägs en om tre meter hög skulptur av Bernard Pius? Galleriet drivs av en framsynt direktör som heter Mr. Uiso och som jobbar där tillsammans med sin fru, Ameline. På Samora Avenue har han ett litet galleri med samma namn på som riktar sig till vanliga turister. Men trots samma namn är gallerierna diametralt olika. Och direktören är medveten om det. De riktigt bra karvingarna och målningarna behåller han i Mbezi, långt ifrån turiststråken.

Nyumba ya Sanaa

Jag kan avslöja att det sämsta betyget bland alla gallerier får Kulturhuset, eller Nyumba ya Sanaa, som det heter på kiswahili. Det är inte bara jag som tycker det. Kulturhuset ligger vid hotellet Mövenpick och lever på sitt rykte. Det var konstnärer som själva gjorde en insats vid tillkomsten under ledning av Sister Jean, den legendariska katolska

system Jean Pruitt någon gång i början av 80-talet. Bygget sponsrades med norska pengar och till invigningen kom självaste kronprins Harald. När man står utanför Kulturhuset så ser man en rödaktig relief som sträcker sig runt hela huset precis under taket. Det är verk av George Lilanga, som är en mycket känd konstnär. Han var nattvakt men när Sister Jean upptäckte hans talang så blev han konstnär istället och blev snabbt engagerad i Kulturhusets arbeten.

Jag kan föreställa mig att Kulturhuset under de första åren måste ha varit ett otroligt vibrerande och inspirerande ställe! Tanken var att inte endast visa konstverk utan också producera och det var många workshops som sattes upp. Där träffades konstnärer, dit kom turister och t.o.m. statsbesök, där fanns teater, dans och sång. Beklagligt nog så har allt det här förstörts på grund av interna konflikter.

Mwenge

Den andra turistfällan om jag får vara elak mot vissa är utan tvekan Mwenge. Är du intresserad av billig "airport art", skriande försäljare, buller och damm så ska du absolut lämna hotellets lyx och ge dig av dit. Om du står ut och ger dig tid nog för att rota bland alla möjliga karvingar, statyer, masajband, smycken, målningar och annat så kanske kan du hitta något bra. En bra karvare bland alla andra heter Felix Malyi. Det finns förgreningar av Mwenge ända till Clements Ngala som är känd Makonde-skulptör och som fortfarande jobbar i Mbezi vid vägen till Bagamoyo. Så det finns säkert höjdpunkter i Mwenge marknad också!

Text och foto: Daniel Augusta

Yves Goscinny's La Petite Galerie i Oyster Bay, i norra Dar

Nyumba ya Sanaa, numera tyvärr inte längre vad det var.

Lilangas liv och död

Endast en de 82 afrikanska konstnärer som ställde ut på Moderna Museet i Stockholm 2006 är nu död. Det är tanzaniern George Lilanga. Hans liv slocknade i augusti 2006 precis när AFRICA REMIX, den största turnerande utställningen om Afrikansk konst någonsin, gästade Sydafrika. Sedan var det Sveriges tur – utan George Lilanga, en makondekonstnär från Dar es Salaam.

Det var ingen slump att AFRICA REMIX visades i Stockholm eftersom utställningen var Moderna Museets f.d. direktör David Elliotts idé. Han hade tillsammans med Jean-Hubert Martin från Museum Kunst Palatz i Düsseldorf tagit initiativ till utställningen. Samma Jean-Hubert Martin som 17 år tidigare ledde den viktigaste utställningen för afrikansk konst under vår historia – nämligen Magiciens de la Terre i Pompidou Centre i Paris. Det var då som tidräkningen för afrikansk konst började!

Då var George Lilanga på toppen av sin konstkarriär. Från att ha varit okänd pojke i byn Kikwetu i södra Tanzania till att bli en bland de tio mest kända afrikanska konstnärerna var vägen lång. Men han avancerade snabbt på den konstnärliga banan. I Tanzania upptäcktes han först i mitten av 70-talet av den amerikanska syster Jean som arbetade på Nyumba ya Sanaa. Lilanga var anställd som väktare men när hans talang upptäcktes förflyttades han genast till husets verkstad där han målade batik. Han dekorerade Nyumba ya Sanaa på utsidan med en numera välkänd relief.

I världen upptäcktes han år 1978 vid en stor utställning i Washington DC USA där han visade 100 olika verk. Han jämfördes med den franske konstnären Jean Debuffe. Lilangas konst har även inspirerat Keith Harrings arbete. Sedan dess visades Lilangas verk i förvånansvärt många länder inklusive Kina. Hans tavlor och skulpturer auktionerades för astronomiska summor som till exempel i Sothebys där en tavla såldes för £11.000. Trots det behöll Lilanga sin säregna ”makondekaraktär” och flyttade aldrig bort från Dar es Salaams förort Mbagala, trots att han hade råd. Trots att han hade pengar struntade han fullkomligt i sin hälsa och lät sin diabetes fortskrida så långt att båda hans ben måste amputeras. Många gånger fick Yves Gosciny, en belgisk gallerist i Dar es Salaam, köra honom till sjukhuset för Lilanga brydde sig inte om sina sjukdomar.

Fortfarande lever hans familj i huset och fortsätter till och med att måla i Lilangas tradition. Jag syftar på hans två äldsta söner Costa och Bernard som jag själv har besökt otaliga gånger. Man kan fortfarande köpa en tavla för motsvarande £10 men det blir inga ”klipp” tror jag. Kvaliten har sjunkit och dessutom fortsätter sönerna att signera som sin pappa trots massivt motstånd från olika håll. Detta leder till att marknaden översvämmas med falsifikat oavsett om Costa och Bernard är medvetna om det. Och det har faktiskt redan lett till att många väntar med köp och priset på konst går ner.

Men det är inte bara Costa och Bernard som fortsätter i pappas fotspår utan även ett antal andra målare. Exempel på sådan är Hendryck Lilanga, sonson till George Lilanga och Agustino Malaba, släkt med Lilanga och tidigare Lilangas lärare. Men de signerar med egna namn. Tyvärr vill Costa och Bernard ha ensamrätten till produktionen och har stämt alla andra aktörer. Samtidigt pågår ett ordkrig mellan olika grupper i Europa om vem som egentligen har de äkta tavlorna. Precis som i Tanzania stämmer man varandra även i Italien. National Gallery i Florens blev stämd för sin utställning i Rom eftersom de påstås ha visat falsifikat. Bakom anklagelse stod en gallerist vid namn Sarenco från Milano och hans kollega Enrico Mascelloni, känd konstkritiker.

Nu är det en stor uppståndelse i Italien men den övriga världen är ganska omedveten om det. De flesta tyskar eller fransmän vet inte ens att vill man auktorisera sina tavlor måste man vända sig till de två italienska professorerna Faccendo och Parri. Trots att de aldrig har träffat George Lilanga har bara de och ingen annan rätt att auktorisera hans verk i hela Europa och USA, vilket man kan göra via internet. Man skickar ett digitalt foto på sin tavla via internet till Florens och för 400 Euro får man ett mail tillbaka där det står om tavlorna är äkta eller inte. På deras hemsida står det att de har redan auktoriserat över 4000 tavlor.

Daniel Augusta

Del av relief vid entrén till Nyumba ya Sanaa, där konstnären är George Lilanga

Rafiki - förening för bildkonstnärer

Rafiki Art Trust är en sammanslutning av tanzaniska bildkonstnärer och illustratörer. Föreningen arbetar för konstnärernas vidareutbildning, arrangerar work-shops, fungerar som förbindelselänk inom och utom Tanzania, bevakar konstnärernas ekonomiska villkor och är också ett forum där de kan träffas och diskutera andra gemensamma frågor.

Här ger fyra medlemmar ur styrelsen en bild av situationen för kulturarbetare i Tanzania:

Fred Halla målare, illustratör och grafisk designer är för närvarande ordförande i Rafiki. Han arbetar deltid som lärare och berättar om svårigheter med att få betalt för sina arbeten och också den bristande respekten för illustratörernas arbete. De får ofta agera spaltfyllnad eller också lyfts deras alster bort då tidningarna layoutas och redigeras. Fred har jobbat för både bokförläggare och dagstidningar. Han berättar att de copyrightregler som finns har börjat tillämpas och att det nu är möjligt att få skadestånd om någon bryter mot dessa regler. I ett fall hade ett förlag köpt målningar och utan tillstånd från konstnären tryckt upp reklamkalendrar där tavlorna var blickfång. Vid medlingsförhandlingarna kunde Rafiki och konstnären få 4 MTSH i skadestånd och ersättning. Om man gått till domstol borde ersättningen ha blivit 20 MTSH men med tanke på korruptionen i domstolarna ansåg man det fördelaktigt att anta medlarbudet.

De som beställer ett arbete har ingen förståelse för att en illustratör behöver tid att sätta sig in i en historia utan kan kräva att teckningarna till en hel bok skall vara färdiga på kanske tre veckor.

Fred, Hasi och Lutengano i Godfreys trädgård. Foto: Godfrey Semwaiko

Hasi Chilonga arbetar i olja och akryl. De senaste fem åren har han blivit allt mera framgångsrik med kunder i Kenya, Sydafrika och Kanada. Han arbetar med beställningar, främst porträtt men han tycker mest om att arbeta med abstrakt konst där kraftiga, böljande mönster dominerar i jordnära färger. Numera tycker han att det går att försörja sig på den konstnärliga verksamheten.

Lutengano Mwakisopile har arbetat som illustratör av skolböcker och dessutom i olika projekt för rent vatten och i kampanjer mot AIDS. Han tycker att det är svårt att få en bra utbildning i Tanzania. I första hand får man lära sig själv och det innebär att man inte alltid kan välja de enklaste sätten att få ett arbete gjort. Utbildning i bild och konst i skolan är eftersatt och det finns bara en Secondary School i Tanzania som har konstutbildning på programmet men där säger han att undervisningen är alldeles

för teoretisk och han saknar praktiska inslag och övningar.

Mötet med Rafikis styrelse ägde rum i Kibaha hemma hos **Godfrey Semwaiko**. Han var en av grundarna och var också ett par år ordförande. Han har bra utbildning med bland annat **skulptörskolan i Bagamoyo** och tre terminer vid konstlinjen på Hjo folkhögskola bakom sig. Han har bland annat arbetat med illustrationer till ett större brittiskt arbete som handlar om miljöproblem över hela världen. Godfrey har också tillsammans med andra tecknare och konstnärer från Tanzania gjort ett pilotavsnitt för ett brittiskt TV-produktionsbolag för en ny TV-serie som skall ha den afrikanska sagoskatten som underlag.

På nätet finns Rafiki Art Trusts hemsida där konstnärerna presenteras tillsammans med smakprov på deras konst: www.arthost.org/rafiki

Per Olov Olsson

Ditt livs resa! Kultur, bad, klättring, safari, allt kan upplevas i Tanzania.

tel: 021-51075, 023-711666

mobil: 070-3233537, 070-2497853

internet: www.afrikaresor.se

mail: info@afrikaresor.se

Resa längre bort?

Söker Du en pålitlig resebyrå? Då är vi rätt val!

Vi erbjuder:

Kunskap Erfarenhet Specialpriser (Raptim)

Världen börjar i Tranås!

Välkommen!

Europa 0140 - 122 80
Afrika 0140 - 141 80
Övr. världen 0140 - 199 80
E-post: info@transa-resebyra.se
www.transa-resebyra.se

SPECIALITET: Flygresor till biståndsländer

Konst i kampen mot aids

John Kilaka berättar här för Habaris läsare hur han använder sina tavlor för att informera om aids och få främst ungdomar att förstå vikten av att använda kondom.

Aids är en sjukdom som sprider sig i världen men som är mycket svår att prata med ungdomar om. Ungdomarna är särskilt utsatta och övertalas att inleda osäkra kärleksrelationer i många afrikanska länder och i övriga världen. Men problemet att inte kunna tala öppet om sex och ge bra sexualundervisning finns speciellt i afrikanska länder.

Tanzania är ett sådant land där föräldrarnas uppfostran och tradition inte tillåter dem att tala med sina barn om sex. Det är belagt med tabu att prata om aids och hur sjukdomen sprids. I Tanzania är det mycket svårt att bedriva aidsundervisning öppet, speciellt för yngre skolelever. Fattiga barn är särskilt i riskzonen att utnyttjas sexuellt. Även där lärare undervisar om aids vågar eleverna ofta inte diskutera frågorna öppet. Det är inte bara lärarna som tycker det är svårt utan även föräldrarna har svårt att prata med sina barn trots att de vet hur viktig kunskapen är för barnens framtida liv. Vår tradition och kultur hindrar lärare

och föräldrar att tala öppet om dessa frågor. Det är annorlunda i Europa där barn är fria att diskutera frågor om sex och aids.

Utgående från svårigheterna att nå fram med aidsutbildning till barn, ungdomar och även vuxna bestämde jag mig som konstnär för att hitta en enkel metod med hjälp av bilder. Syftet är att mina bilder ska underlätta att starta upp en diskussion om aids och sex som barn, ungdomar och vuxna sedan kan fortsätta utan att känna skam. Bilderna jag använder föreställer djur som befinner sig i mänskliga situationer. De är lätta att förstå. Hur kan jag till exempel berätta för mina barn att om du använder kondom kan du skydda dig från att bli smittad? Det finns ingen som kan göra detta utan att känna blygsel och skam inför sina barn eller elever. Mina bilder används av sjukvårdministeriet. De öppnar upp för en diskussion om aids och de lockar också till skratt. Ett exempel är en tavla som jag kallar: "Vem vågar sticka in handen i en bikupa för att hämta

John Kilaka: Vem vågar sticka in handen efter honungen i en bikupa utan handske?

honung utan handskar att skydda sig med mot de arga bina?" På samma sätt måste männen använda kondom för att skydda sig och sin partner mot aids. Det handlar om den goda honungen som är söt och god men farlig att få tag i. Med hjälp av bilden är det lätt att starta en diskussion kring användning av kondom utan att känna blygsel och skam.

John Kilaka - föfattare och konstnär

John Kilakas sagoböcker *Färsk fisk* och *Goda vänner* (översatta av Britt Isaksson) finns nästan på varje bibliotek i Sverige. Sagorna har han tänkt ut själv och de fina illustrationerna har han målat på egen hand. Det handlar ofta om vänskap och förlåtelse och huvudpersonerna är djur med mänskliga egenskaper. Men Kilaka tar på sig fler roller än författarskap,

han är målare och berättare i en person. Därför når han bred publik från barn till vuxna, från konstlärare till läsare.

På Göteborgs Bokmässa år 2004 blev John Kilaka tilldelad Peter Pans Silverstjärna för bästa barnbok. Boken trycktes av det danska förlaget Hjulet år 2003. Det var boken *Färsk fisk* som belönades. Han berättade den

för Christine Harts på Kiswahili. Hon skrev ner den på tyska och sedan har boken översatts till otaliga språk. Men Kilaka är mycket mer känd i Tyskland där hans bok har vunnit bl a det mycket prestigefyllda priset "Katholischer Jugendbuchpreis". En liknande utmärkelse har han fått i Schweiz, nämligen "Blauen Brillenschlangen" som varje år väljer en bok från Afrika, Asien, Latinamerika eller från olika minoritetsgrupper i Europa.

Men det största priset som Kilaka fått var "Bologna Ragazzi Award" i kategori New Horizons, som är reserverad för böcker från tredje världen. Priset delas ut i samband med den största barnbokmässan världen över som hålls varje år i Bologna, Italien. Det var säkert inte lätt att hävda sig bland över 60 länder och fler tusen nya titlar. Boken som fick priset var *Goda vänner* skriven på Kinyarwanda (Ubucuti bw'imbeba n'inzovu), ett språk som talas i Rwanda. Den trycktes av förlaget SBVV.

Daniel Augusta

John Kilaka signerar barnböcker vid ett av sina besök i Europa

Historier om Tingatinga

Ni har kanske redan läst en artikel om Tingatinga eller till och med Jesper Kirknäs artikel från HABARI 06/03? Tyckte ni att det var packat med tråkiga fakta? I så fall vill jag dela med mig av ett antal roliga historier från mina möten av målare från tingatingakollektivet. För det här kollektivet är något speciellt, där lämnas man aldrig i fred, där händer det alltid något! Men trots att de tioalet målarna egentligen är en stor familj, så har var och en sin egen karaktär.

Först vill jag berätta om Mwamedhi Chiwaya. När jag besökte honom i Dar es Salaams utkanter första gången valde jag ett flertal tavlor signerade med hans namn. För att inte göra hans bror besviken, köpte jag också cirka fem målningar av honom - signerade Hapela. När jag återkom efter flera månader till Chiwayas hus, var alla målningar signerade med Chiwayas namn. De var hundratals och Hapela skruvade sig oskyldigt i hörnet medan Chiwaya med ett mildt leende rullade ut målningar. Jag började skratta och uppfattade brödernas list som en utmaning att skilja på Hapelas och Chiwayas målningar. Så uttryckte sig familjens kamp för överlevnad.

Mwamedhi Chiwaya är en 27-årig kille med ett ständigt leende på läpparna. Hans far, Rajabu Chiwaya, som dog för två år sedan, var bland de bästa tingatingamålarna. Under sin karriär började hans far att bygga ett hus i Mbagala, i en av Dar es Salaams södra stadsdelar. Tyvärr hade han inte hunnit bygga taket så att köket, korridoren och ett rum har bar himmel som tak. Efter pappas död var det Chiwaya som fick ta hand om familjen. Han är nu den enda som kan försörja sina sex syskon och sin mamma som verkar styra med hårda nypor. Inte en enda krona som han fått av mig för målningarna kunde Chiwaya behålla, allt gavs till mamma.

Mwamedhi Chiwaya är en bra målare. Så bra att han var bjuden till Japan av en japan som såg hans målningar i Nairobi. Nu ska jag inte nämna några namn men han frågade en målare i Nairobi om denne kunde hämta Chiwaya för att åka vidare till Japan på en utställning. Då åkte målaren 100 mil till Dar es Salaam för att hämta Chiwaya till Nairobi. Allt gick bra och efter några dagar kom målaren tillbaka med en Chiwaya. Eller var den där femtiåriga målaren Chiwaya?

Jo, japanen upptäckte lurendrejeriet i tid och blev mycket arg.

Jag har historier om andra målare också. Ta Mussa till exempel. Han är den tjockaste killen i kollektivet och han finns på framsidan av boken "Tingatinga - the popular art from Tanzania" av Yves Goscinny (se bild - går att köpa i Göteborg). Han är otroligt trevlig och när jag kommer till kollektivet så har vi något slags hemligt språk som ingen annan förstår. Medan jag högljutt hälsar på alla andra målare så sneglar jag och Mussa på varandra och då vet vi bägge två vad vi har sagt. Vad säger Mussa då till mig? Jo, han frågar om jag äntligen har köpt de där sportskorna till honom. Han har ju frågat mig så många gånger! Jag vet att många av de unga tingatinga målare spelar fotboll, lyssnar på R&B och älskar att äta ugali men jag har aldrig sett en tingatingamålare som skulle jogga! Och detta skulle han ju göra för att bli smal! I ett land där man tror att ju tjockare desto bättre för att då är man rik och är man rik så har man makt och respekt. Det är det sista som jag kan föreställa mig att just Mussa springer och väjer undan för lyxiga bilar på vägarna i Oysterbay, en stadsdel frekventerad av överklassfolk! Till slut blev det skor - fast kanske mer överklasskor än sportskor - om ni vet vad jag menar.

Jag trivs med allt småprat på kiswahili med målare. I Tanzania har man en otrolig känsla för humor och man skämtar med varandra, har roliga kåserier på radio och skämtprogram på TV. Men mest skämtar man på gatorna med sina vänner, sittande på låga träbänkar medan man smuttar på små koppar med kaffe. Då innan skymningen faller infinner sig den bästa stämningen och jag har otaliga gånger gått obemärkt bland lokalbefolkningen och lyssnat och skrattat. Men skrattet på tingatingakollektivet är av en annan sort. Skrattet som uppstår av missförstånd på grund av kulturella skillnader. Så lät det en gång under sommaren 2007 i Dar es Salaam:

- Hej, Sarange, varför sitter du här och inte gör någonting?

-Jag har nu målat över tio tavlor och väntar på kunder.

- Varför sitter du här bara och slöar hela dagarna. Varför målar du inte fler tavlor istället?

Mwamedhi Chiwaya, bra konstnär men lurig!

- Jag har inte pengar till fler målardukar, jag måste vänta till jag säljer tavlorna och får pengar.

- Varför går du inte då till stranden och har det roligt och lämnar försäljningen till din bror som ändå finns här?

-Jo, då kommer polisen och tar mig för det är inte accepterat i det här landet att bara gå runt och slöa!

Det är inte enkelt att slöa på stränderna i Dar och det är minst sagt plågosamt att brottas med överproduktion på sitt arbete.

Den kanske mest kända stammen i Tanzania efter masajer är kanske chagga. De är få och de är överallt - deras specialitet är nämligen business. Det är inte alla som gillar det och det finns något slags hatkärlek mellan chagga och resten av tanzanierna, precis som mellan svenskar och norrmän. Deras affärssfar är imponerande. De har kiosker i nästan varje by runt om i Tanzania, vilket förvånar mer än de otaliga större affärer, fabriker, tomter, farmer, hotell och annat som finns i chaggas händer. På tingatingakollektivet finns det två unga, attraktiva och sympatiska kvinnor som har jobbat där som kassörskor i nästan tio år. De heter Gracy och Mecky. De är chagga och de enda tanzanier av en annan stamursprung än makua, som utgör själva målarfamiljen, som har släppts in. Det annars vattentäta, ogenomträngliga kollektivet har nog gjort ett undantag och anställt två chaggatjejer för att "hålla i pengarna". Det kan tänkas att det inte var målarna själva utan de som har upprättat kollektivet som gjorde det. Hur som helst så har de här två chaggakvinnorna en del makt över ett mansdominerat makuakollektiv. Alltså ett mycket speciellt kollektiv.

Daniel Augusta

Zaburi M. Chimwanda

Rajabu Chiwaya

Omari Ally Fussi

Peter Gayo

Jeremia Emmaueli Stanislaus

Jeremia Emmaueli Stanislaus

Jeremia Emmaueli Stanislaus

Omari Ally Fussi

Rashidi Pobuni

Omari Ally Fussi

Omari Ally Fussi

Rashidi Pobuni

Mbuni Sudi

Abdelhemani Hassani Kamale

Fakta om Tingatinga

Det går inte att missa de färgrika tavlorna som säljs nästan på varenda gata i Dar es Salaam eller Arusha. Man har en känsla av att de liksom tillhör Tanzania, att de tillhör Afrika, att de har varit där hela tiden. Men det är inte sant, tvärtom är Tingatinga en ganska ny företeelse. Men Tingatinga har erövrat världen och det har gjorts många utställningar i Japan, Schweiz och de skandinaviska länderna.

Kännetecknande för alla tingatinga-tavlor är att de är målade med vanliga oljefärger. De föreställer oftast blommor och djur, speciellt fåglar som betyder frihet. Men människor är också vanligt förekommande, både som en del av en större berättelse om bylivet eller som enstaka bilder av masajer.

Mannen bakom stilen hette Edward Said Tingatinga. Tingatinga kan härstamma från swahilins "tinga" som betyder svänga eller vibrera. Ofta har man dubbelverb i swahili för att förstärka och därför kan "tingatinga" beskriva något som vibrerar eller svänger intensivt. Oavsett om det är rätt eller fel förklaring så passar den stilen väl. Tavlorna vibrerar av färger och glädje men också oro.

Mannen bakom Tingatinga

Den första tingatingatavlan målades av Tingatinga år 1968. Han föddes 1932 i en fattig jordbrukarfamilj i byn Namochelia, idag Nakapanyai, i södra Tanzania. Han kunde knappt läsa och skriva och något galleri besökte han aldrig! Han började måla för att han såg folk i Dar som sålde tavlor till turister och tänkte göra likadant. Första tavlan såldes snabbt ute på en gata i Oyster Bay, och därigenom var målarstilen Tingatinga etablerad. Hans raketstart och framgång tog ett snabbt slut 1972 när han sköts ihjäl av poliser vid en trafikkontroll. Polisen misstog honom för tjuv.

De flesta tingatingamålarna är muslimer från stammen makua. Tingatinga gick i katolsk grundskola i Nandembo men pga ekonomiska svårigheter kunde han inte avsluta utbildningen. Som 25-åring gav han sig av till Tanga, där han snabbt fick jobb. Han arbetade där till 1959 då han bestämde sig för att flytta till Dar es Salaam där hans släkting, känd som Mzee Lumumba, redan jobbade som kock hos en vit man, George Pollack.

När George Pollack lämnade landet, hittade Mzee Lumumba och Tingatinga bostad i Msasani Mikorosheni i Dar. Nu försörjde sig den unge Edward med att

sälja frukt och grönsaker, väva mattor och dekorera husfasader som var vanligt i hans område i södra Tanzania. När han tog steget att måla den första tavlan, kopierade han väggmötiven på den hårda masonitskivan. Sedan utvecklades stilen snabbt. Ungefär vid den här tidpunkten träffade han ungdomar från TANUs ungdomsförbund som senare ordnade jobb åt honom som vakt på sjukhuset Muhimbili. Men hela tiden målade Tingatinga tavlor hemma på fritiden. Under dessa blomstrande år gifte han sig med Agata Mataka, av makuastammen.

Hans första tavlor såldes på gatan vid Morogoro Stores i Oyster Bay där det fanns många utländska köpvilliga kunder. En av kunderna visade tavlorna för företaget National Arts Company som kom överens med Edward om att köpa alla hans tavlor för 60 Tsh per styck, dubbelt så mycket som han normalt fick. Så Tingatinga slutade jobba på sjukhuset och ägnade sig helt och hållet åt måleri. Det var lyckliga dagar med säkrad ekonomin och fru och barnen Daudi och Martina. Tingatinga hade en stark personlighet och var född till ledare. De enda han undervisade var från hans närmaste krets, bara fyra personer. Han betraktade sin egen förmåga som privat egendom och han ville inte dela med sig. Men med hans hastiga död kom hans idéer och "know how" att spridas fritt inom den stora makuafamiljen.

Kooperativet

När Edward Tingatinga dog lämnade han efter sig endast fyra elever som inte visste hur de skulle fortsätta och priset på tavlor föll starkt. Räddningen kom när Mzee Lumumba kom tillbaka från Amerika. Han hade idén att skapa den förening som senare döptes till Tingatinga Arts Cooperative Society (TACS). Idag har TACS runt hundra medlemmar men det

är många fler som målar själva eller inom andra organisationer. De flesta grupper har ursprung i själva TACS och än idag är det många av tingatingamålarna som jobbade ihop med kärnfamiljen. Man kan nästan påstå att alla tingatingamålare du träffar i Östafrika kommer från en och samma familj. Men rörelsen växer och andra folkgrupper än makua träder in och nya idéer föds. Vill du träffa de ursprungliga tingatingamålarna, gå till Morogoro Stores. Där träffar du kanske Amonde Omary som sålde tavlor åt Tingatinga, Abdul Mkura som i sin ungdom blev avvisad av Tingatinga som elev, eller Daudi som är den enda sonen till Tingatinga och andra.

Ända till 1996 jobbade målarna ute under ett baobab träd i Oyster Bay innan de fick hjälp att bygga hus av den schweiziska organisationen Helvetas. De fick också råd hur man kan leda organisationen och undervisning i marknadsföring. Pengarna för dessa aktiviteter kom delvis från storsäljande utställningar som Helvetas organiserade runt om i Schweiz. Schweiz och Japan är de nationer som ger mest hjälp till tingatingakooperativet.

Mina observationer

Jag köpte min första tingatingatavla 2006 och har sedan dess besökt gruppen kontinuerligt. Kollektivets sammanhållning är stark för att målarna får allt sitt levebröd av sina tavlor och att alla är makua.

Undervisningen är intressant då det inte finns formella lärare eller kurser - all undervisning sker informellt. Ofta tar målare med sig sina barn till jobbet, där de först hjälper till med enklare målningssysslor som att måla bakgrund och spänna målardukar på träramar, och sedan utvecklas färdigheterna med åren.

När det gäller själva måleriet så kan man tyvärr konstatera att ytterst få medlemmar visar den kreativitet som man kan förvänta sig av en konstnär. De liknar mer bra hantverkare som följer traditionen, rädda för att ändra. Jag är orolig för är Tingatingas framtid och ser med besvikelse på hur dåligt konstnärerna marknadsför sina tavlor. Ett stort hinder är bristen på utbildning.

Men jag ser positivt på Tingatingas framtid tack vare globaliseringen. Inte bara har Tanzania fått fler turister utan hela världen har blivit en marknad för tingatingatavlor. Med ett klick på datorn kan man komma ända till Morogoro Stores i Dar es Salaam och köpa en tavla direkt från målaren.

Daniel Augusta

Tidningskrönikan:

Tummen ned för "Muafaka" i Zanzibar

En enig press, oppositionen och även kritiker inom regeringspartiet förlorade tålmodet och krävde tuffare tag efter mutskandalerna. President Kikwete insåg att regeringens anseende var hotat. De mest kritiserade avgick och en ny bantad regering bildades. Efter tre månader ertappades ytterligare ett statsråd med en miljon dollar på ett konto i skatteparadiset Jersey, en summa som han betecknades som småslantar. Även han sparkades.

Viktigast det senaste kvartalet är att det sk samförståndsavtalet (Muafaka) om maktindelning i Zanzibar i praktiken fått tummen ner av regeringspartiets högsta instans. Oppositionspartiet CUF tänker sig en lösning lik den i Kenya men regeringspartiet CCMs Zanzibar-gren är kallsinnig. Om en lösning inte kan åstadkommas riskerar Zanzibar att bli nästa oroshärd i Afrika.

Ännu en stor gruvelycka inträffade i en tanzanitegruva i närheten av Arusha. En flodvåg efter regnen i slutet av mars dränkte över 70 grubarbetare.

- Oloph

Februari 2008

1/2 Muslimska ilska mot Bushbesök. President Bush borde hälsas med ruttna ägg i stället för salut med 21 kanoner förklarar Ustaadh Rusaganya och ett antal muslimska präster som fördömer inbjudan till den amerikanske presidenten. Bush är muslimernas fiende nummer ett och borde inte gästa landet. "Han kommer med händerna droppande av blod från muslimer över hela världen. Vi hindras få hjälp från muslimska länder på grund av det så kallade kriget mot terrorism utkämpat av Bush" förklarade Rusaganya. Liknande uttalanden gjordes av Sheikh Twalim och Imamen Maamur i Upanga som sade att Bush är en "Hitler som bör straffas för krigsförbrytelser". Samtidigt förklarade professor Mwesiga Beregu vid universitetet i Dar es Salaam i ett debattprogram i Kanal 10 att Bush kommer för att inspektera sina investeringar i Barricks guldgruvor. (*An-Nuur*)

2/2 Högdjur har svårt att välja. Uttalandet av president Jakaya Kikwete där han förväntar sig att statsråd och medlemmar av parlamentet väljer antingen politik eller affärer har väckt blandade känslor. Parlamentsledamoten från Bariadi East (oppositionspartiet UDP) John Cheyo menar att Kikwete efter att ha plockat in en rad rika affärsmän nu talar om en lag mot dem. "Han kunde enkelt ha lyft ut dem ur sin regering utan att vänta på en lag eller kod" förklarade Cheyo. (*Majira*)

"Mkapa vanärrar nationen". Sekretären i Mwalimu Nyerere Foundation, Joseph Butiku hävdar att förre presidenten Benjamin Mkapa skapat

problem för hela nationen genom att vara involverad i privata affärer under sin tid i ämbetet. "Vi måste förvissa oss om att inget statsöverhuvud använder sitt ämbete för att främja sina personliga intressen" förklarade Butiku som var personlig assistent till förre presidenten Julius Nyerere. (*KuliKoni*)

3/2 Säkerhetstjänsten involverad i bankskandalen. Två av de 22 bolag som använts för att förskingra pengar från centralbanken Bank of Tanzania tillhörde tjänstemän i säkerhetstjänsten. De lyckades kapa åt sig 43 miljarder TSh under förevändning att pengarna var nödvändiga för "känsliga nationella uppdrag". Problemet nu är att en av de inblandade är involverad i utredningen av skandalen. Överåklagaren Johnson Mwanyika förklarar att säkerhetstjänsten inte utsetts att utreda affären. (*HabariLeo*)

7/2 Nu får det vara nog. Den sk Richmond-skandalen upprör även regeringspartiets representanter i parlamentet. (Bolaget Richmond vann 2006 en upphandling av elektriska generatorer men förmådde inte leverera). Tiden har kommit att tala ut i stället för att bli utnyttjade som gummistämplor, förklarar en parlamentsledamot. Men Richmond-rapporten får också kritik. Energiminister Nazir Karamagi påpekar att han inte fått möjlighet att försvara sig och tidigare Justitiekansler Andrew Chenge förklarar att rapportern innehåller en mängd generaliseringar. (*Rai, Mwananchi, HabariLeo, Tanzania Daima, Majira*)

Pengar till skola i stf bil. Distriktsstyrelsen i Nzega har upphävt ett beslut att köpa en bil för dess direktör

President Bush på besök i Arusha

och i stället beslutat att pengarna skall användas för att bygga 20 planerade skolor. Direktören, Sylvia Siriwa, stöder beslutet (*Majira*)

8/2 CCM-ledmöter vägrar sluta leden. Lagstiftarna i regeringspartiet CCM tycks ha valt nationens intresse före partisolidaritets. Partigruppen samlades på onsdagskvällen för att diskutera den växande kris som blivit följden av den 165 sidor långa Richmond-rapporten. Generalsekreterare Yusuf Makamba sökte få parlamentarikerna att sluta leden men dessa vägrade. De ville inte rädda någon som var involverad i svindeln. (*Nipasha, Mwananchi*)

Protestmarsch mot korrption. Oppositionspartierna har beslutat att ordna en marsch och ett möte med anledning av Richmond-skandalen. Demonstrationer skall hållas över hela landet. Oppositionsalliansen förklarar att det är bra att Bush kommer så att han kan se hur de biståndsmedel han ger slösas bort och förskingras av några få.

I spekulationerna kring skandalen finns uppfattningen att president Kikwete kommer att utse några statsråd från oppositionspartierna. Kikwete har visat en ny attityd genom att inbjuda dem på sina utlandsresor. (*Mtanzania, Tanzania Daima*)

CCMs Generalsekreterare Yusuf Makamba

Osama - populär förebild för många

Liknade bin Laden - avvisades. Inför president Busch besök växer nervositeten hos de säkerhetsansvariga. En åskådare som liknade Osama bin Laden fördes bort från ett möte i Muheza där vice presidenten, dr Ali Shein talade. Den okände muslimen hade skägg och bar en mantel och en vit turban. Många muslimer har börjat klä sig som bin Laden och även namnge sina barn efter honom. (*Majira, An-Nuur*)

9/2 För många ministrar, anser oppositionen. Oppositionsledaren Hamid Rashid uppmanar president Kikwete att tänka på storleken av regeringen när han utser nya ministrar. En uppblåst ministär med mer än 60 ministrar och viceministrar är en stor börda för skattebetalarna. Han jämförde med det brittiska systemet där premiärministern inte tilläts utse mer än 20 ministrar. "Det är förfärande att ett fattigt land som Tanzania har en mycket större regering än Storbritannien som är ett givarland." (*Tanzania Daima, Nipashe, Mwananchi*)

10/2 Korrupta bör åtalas. Människorättsaktivister i nätverket SHARINGON uppmanar president Kikwete att vidta konkreta åtgärder mot korrupta ledare genom att frysa deras bankkonton, konfiskera deras egendom och dra dem inför rätta. Folk kan inte förstå hur dessa som är anklagade för förskingring tilläts njuta av sin olagliga rikedom. (*Nipashe, HabariLeo, Mwananchi, Tanzania Daima*)

11/2 Pinda varnar för missbruk. Den nye premiärministern Mizengo Pinda startade med att i ett tv-program

Kikwete med Reinfeldt vid Sverige-besök

varna kommunalråd för missbruk av offentliga medel. Regeringen kommer att se till att skyldiga straffas. (*Tanzania Daima, HabariLeo*)

13/2 Kikwete förnygrar regeringen. President Jakaya Kikwete har skurit ned antalet ministrar och viceministrar från 61 till 47. En fjärdedel är kvinnor. En som fått gå är finansminister Zakia Meghji som beklätt en rad poster i Tanzanias regeringar. Zakia Meghji och Basil Mramba får gå sannolikt på grund av deras ansvar i skandalen i Bank of Tanzania. Anthony Diallo, en framstående affärsman, finns inte heller i regeringen. I hans hemstad Mwanza uppges människor fira hans politiska "bortgång". Utnämningen av biträdande generalsekreteraren i regeringspartiet CCM tolkas så att Kikwete tar in partiet i regeringen. Andrew Chenge får sitta kvar trots inblandningen i Richmond-skandalen. (*Majira m fl*)

14/2 Kikwete besviken på de gamla. President Kikwete förklarar vid ett möte med regeringspartiet CCM i huvudstaden Dodoma att den regering han upplöste inte svarade mot hans och folkets förväntningar. Under den stormiga parlamentsdebatten över Richmondaffären hade Kikwete ett samtal med premiärminister Lowassa och de kom överens om att Lowassa skulle avgå och därmed göra det möjligt för Kikwete att upplösa regeringen. (*HabariLeo, Rai, Mtanzania Daima, Majira*)

22/2 Förbud mot blog kritiserar. Föreningen av journalister för mänskliga rättigheter fördömer regeringens beslut att bannlysa Jambo Forum och arrestera dess två utgivare. Åtgärden betecknas som ett brott mot grundläggande mänskliga rättigheter. (*KuliKoni*)

Äldre åsidosatta. Äldre partimedlemmar i Mbeya-regionen klagar över att partiet och regeringen negligerar de äldres roll och i stället favoriserar de rika och mäktiga. Sedan Arushadeklarationen begravts har pengar blivit viktigare än de äldres erfarenhet. (*Tanzania Daima, Mwananchi*)

23/2 Protest mot att bloggare arresteras. VD i Legal and Human Rights Centre, LHRC, Helen Kijo Bisimba, förklarar att polisens beslut att arrestera två unga bloggare som driver Jambo Forum bryter mot Tanzanias konstitution och mot de mänskliga rättigheterna. LHCR kan inte se att de två bloggarna brutit mot någon lag, vilket polisen påstår. "Jambo Forum har spelat en viktig roll när det gällt att informera allmänheten. Skandalerna kring Bank of

Tanzania och Richmond avslöjades först av Jambo Forum. Vi är beredda att bistå med juridisk hjälp för att garantera en rättvis hantering."

De två bloggarna släpptes mot borgen efter 14 timmar i arrest. (*Tanzania Daima, Mtanzania*)

24/2 Lowassa talar ut. Före premiärministern Edward Lowassa, skylldes vid ett möte i Monduli Richmond-skandalen på sina underlydande. I en tid när landet stod inför en allvarlig brist på el utsåg han en specialstyrka som kontaktade Richmond. "När särskilda utskottet skylldes skandalen på mig beslöt jag att avgå som premiärminister i avsikt att försvara mitt parti och min president. Jag gjorde det med rent samvete eftersom jag inte dragit någon fördel av affären, dundrade Lowassa inför en stor folkmassa. (*Tanzania Daima, Nipashe, HabariLeo, Mwananchi, Majira*)

25/2 Polis arresterade 27 soldater. Polisen arresterade 27 soldater i Kilombero anklagade för att ha plundrat och överfallit bybor. Angreppet var ett vedergällning för att en soldat arresterats av byledare anklagad för att ha våldtagit en skolflicka. Soldaterna anföll byn för att frita sin kamrat. I skärmytslingen skadades fem bybor och en soldat. (*Mwananchi, HabariLeo*)

26/2 Brist på el stoppar Zanzibar. På grund av ett fel i elkabeln till Zanzibar har ön i fem dagar saknat ström. Datorer och luftkonditionering har slutat fungera och handlare har tvingats slänga ömtåliga varor. Vattentillförseln har också drabbats då pumparna stannat. Skadan på kabeln har visat sig svår att lokalisera. (*Mwananchi, Tanzania Daima, Nipashe*)

27/2 Alla flyktingläger stängs. Samtliga flyktingläger i landet förväntas stänga i juni, förklarar inrikesminister Lawrence Masha efter ett besök i flyktingläger i Taboraregionen. Åtgärden motiveras av att utgifterna för flyktingar måste minska. Avsikten är att flyktingarna skall söka sig tillbaka till sina hemländer eller söka medborgarskap i Tanzania vilket kan beviljas eller inte beroende på omständigheterna. (*Nipashe*)

28/2 Många barn har fel far. 47 procent av dem som vänt sig till Government Chemist Laboratory Agency för DNA-test har visat sig inte vara biologisk far till sitt barn. Statistiken omfattar 209 fall mellan 2006 och 2007. I de resterande fallen (53 procent) fastslogs faderskapet. I ett fall avslöjades att en man i 15 år levit i den falska tron att han var biologisk far till sitt barn. (*Mtanzania*)

Biskop Kilaini kritiserar rika ledare

Mars

5/3 Skatteflykt över gränsen. Finansminister Mustafa Mkullo chockades av en rapport om en omfattande skattesmitning vid gränstationer i Kilimanjaroregionen. Han lovade besöka stationerna för att hitta sätt att hejda smugglingen. (Mtanzania)

8/3 Tre år utan rättegång. En intern anklagad för mord klagar i högsta domstolen över att han suttit i fängelse tre år utan rättegång. Hanteringen strider mot konstitutionen. Han kräver ett skadestånd på 50 miljoner TSh. (Mtanzania)

12/3 Trälare får varning. Ministern för boskap och fiske John Magufuli har uppmanat trälare att omedelbart upphöra med det olagliga fisket på nationellt vatten. (Mtanzania)

16/3 Bordeller i villakvarter. En del massageinstitut i Dar es Salaam är bordeller. De flesta är registrerade som skönhets- och frisersalonger. Kunderna är ofta framstående affärsmän, ministrar och diplomater. Flertalet är lokaliserade till Sinza, Kijitonyama och Kinondoni. (HabariLeo)

17/3 Tanzanian dömd för terrorism, Mohammed Himid (50), född i Tanzania har av en domstol i London dömts till sju och ett halvt års fängelse för terroristaktiviteter. Himid, även kallad Osama bin London, hade ordnat ett träningsläger för terrorister och uppmanade anhängare att mörda icke-muslimer. Han erkände sig skyldig till tre anklagelsepunkter relaterade till självmordsbombningen i London den 21 juli 2005. (Mtanzania)

18/3 "Fredssamtalen" i Zanzibar. Ordföranden i CUF, professor Lipumba uppmanade president Kikwete att ingripa och låsa upp dödläget i de utdragna

förhandlingarna mellan regeringspartiet och oppositionen. Generalsekreterare Hamad förklarade att man har enats om en koalitionsregering sedan en överenskommelse skrivits under. Han har förklarat sig villig att samarbeta med president Karume på vilken post som helst. (HabariLeo mfl)

20/3 Biskop bannar giriga ledare. Hjälpbiskopen i Dar es Salaam, Methodius Kilaini kritiserar ledare som samlar på rikedom men är likgiltiga för att många familjer lider av fattigdom och nöd. Han hävdade också att människor som åtrår rikedom även använder häxkonster för att bli förmögna. (Mwananchi)

Stoppa kompetensflykt! Regeringen kommer de närmaste tio åren att anstränga sig att förbättra hälsovården genom att samarbeta med olika institutioner i och utom landet. Mer än 50 procent av de utbildade läkarna arbetar utomlands, huvudsakligen i Botswana. (HabariLeo)

21/3 Bybor förbjuds signera kontrakt. Regeringen förbjuder byledare att skriva kontrakt med utländska investerare. Detta därför att de lokala ledarna saknar erfarenhet och kan orsaka stora förluster för regeringen, förklarade ministern för naturresurser och turism, Shamsa Mwangunga. (HabariLeo)

Muslimer fördömer ex-minister. Muslimer vid huvudmoskén i Mahenge bojkottade en särskild bön för exminister dr Juma Ngasongwa med motivet att han misslyckats att uppfylla sina löften. (Tanzania Daima)

23/3 Bybor kräver redovisning. Bybor i Chamwino vägrar att bidra till något som helst utvecklingsprojekt om de inte får redovisning av de 21 miljoner TSh som de samlat in för att restaurera en lada till klassrum. Det enda som gjorts är att ladan målats för 500.000 TSh (Nipashe)

24/3 Tanzaniska soldater till Anjouan. Tanzania tar kommandot över AUs styrka som skall få bukt med rebellen Mohammed Bacar och återställa Komorernas suveränitet över ön Anjouan. Tanzania's försvarsminister Hussein Mwinyi rapporterar att man bidrar med 750 soldater.

26/6 Gör statistiken autonom. Chefen för African Centre for Statistics, professor Ben Kiregyera uppmanar regeringen att göra den nationella statistikbyrån NBS självständig genom att flytta den från finansdepartementet för att i stället bli ansvarigt inför parlamentet. Det är viktigt att NBS kan förse olika intressenter med tillförlitliga data. (Majira)

USA: Lös Zanzibarfrågan. Den amerikanske ambassadören Mark Green har uppmanat regeringen att se till att Muafaka godkänns och så snart som möjligt. Muafaka betecknar de förhandlingar som söker lösa de politiska motsättningarna i Zanzibar. En framgångsrik lösning kommer att förbättra demokratin både i Zanzibar och i Tanzania, förklarade Green. (Mwananchi)

30/3 Bank privatiseras. Regeringen tillkännager att National Microfinance Bank (NMB) kommer att privatiseras. Köpesumman kommer att tillföras regeringens budget, förklarar den nye finans- och planeringsministern Mustafa Mkullo. Bankens anställda motsätter sig försäljningen. (Majira)

31/3 Zanzibar splittrar CCM. Frågan om hur det spända politiska läget i Zanzibar skall lösas diskuterades vid ett möte med möte med regeringspartiets CCM ledning (National Executive Committee, NEC) i Julius Nyereres födelsestad Butiama nära Victoriasjön. Mötet drog långt ut på tiden och ledde att man sköt frågan från sig, i praktiken ett nej till det liggande förslaget om

Anhöriga väntar på besked efter gruvkatastrofen i Mererani

delning av makten. 16 delegater från Zanzibar yttrade sig och alla motsatte sig maktindelning med oppositionspartiet CUF. Presidenten i Zanzibar Abeid Karume föreslog att frågan läggs på hyllan till efter 2010 års val. Av delegaterna från Zanzibar uppskattas 80 vara mot. De som motsatte sig maktindelning var huvudsakligen från huvudön Unguja medan deras kolleger från ön Pemba var mindre fientligt inställda till tanken. Mötet beslöt att överlämna frågan till partiet i Zanzibar. (Mtanzania m fl)

April

1/4 Insamling i motvind. Den nye premiärministern, Mizengo Pinda, har instruerat lokala tjänstemän och ledare att inte tvinga folk att bidra till utvecklingsprojekt som exempelvis secondary schools. Budskapet har lett till att bidragen har minskat eller upphört. Tredskande medborgare har tagit Pindas ord till sitt hjärta och citerar honom när de uppmanas ge bidrag. (Tanzania Daima)

Spänd atmosfär i Zanzibar. Den politiska atmosfären i Zanzibar är spänd sedan National Executive Committee sagt nej till det maktindelingsförslag som arbetats fram av ett huvudmotståndarna CUF och CCMs förlikningsteam. Ledare och medlemmar i CUF ser beslutet som ett bakslag sedan man genomfört slitsamma förhandlingar och enats om en åttapunktsplan i syfte att lösa den fastlåsta situationen. (Mtanzania m fl)

2/4 CUF slutar förhandla med CCM. Oppositionspartiet CUF avvisar ett förslag att låta det "fredsavtal" (Muafaka) som nåtts med regeringspartiet CCM underställas en folkomröstning. CUFs

Mary Nagu, en av ministrarna som besökt Mererani och gruvkatastrofen.

generalsekreterare Seif Shariff Hamad förklarar i ett uttalande på sex sidor att regeringspartiet CCM ägnar sig åt politiskt bedrägeri. I uttalandet kräver CUF att det internationella samfundet ingriper och förhindrar den spända situationen övergår i kaos vilket skett på andra håll i Afrika. (HabariLeo och sju till)

70 gruvarbetare dränktes. Ett spänt läge råder vid tanzanite-gruvorna i Mererani gruvorna sex mil sydost om Arusha, En flodvåg orsakat av våldsamma regn dränkte i slutet av mars över 70 gruvarbetare. Räddningsarbetare har lyckats få upp 57 kroppar. Presidenten, flera ministrar och ledare har besökt området och sedan försvunnit i sina bilar utan att erbjuda någon konkret hjälp i räddningsförsöken. När ministern för industri och handel, Mary Nagu, i går besökte gruvorna möttes hon av anhöriga som berättade att räddningsteamet stoppat sitt arbete därför att regeringens katastrofkommitté slutat betala. De krävde 400 000 TSh för varje kropp de bärgar men kommittén vägrade betala så mycket. En person sade till Nagu: "Vi är upprörda. Här kommer ni med era bilar och flygande flaggor men ingenting händer". Olyckan är den tredje mycket omfattande på tio år. En översvämning efter El Nino-regnen dränkte mellan 80 och 100 arbetare 1998 och 2002 dog 40 man sedan en syrepump stannat. (Mwananchi, allAfrica.com, BNET business network)

Utlänningar förbjuds guida turister. Bärare och guider som bestiger Kilimanjaro välkomnar ett regeringsbeslut som förbjuder utlänningar att göra deras arbete. Endast tanzanier kommer att tillåtas arbeta som guider, bärare och kockar för klättrare i Kilimanjaro. Utländska företag är heller inte tillåtna att organisera bestigningar. Lönerna har bestämts till 10 dollar per dag för bärare, 15 för kockar och 20 för guider. (Mwananchi)

CUF svarar med protestmarscher. Oppositionspartiet CUF ämnar ordna protestdemonstrationer över hela landet efter att överenskommelsen om maktindelning i Zanzibar avvisats av regeringspartiet.

CUFs ordförande, professor Ibrahim Lipumba uppmanade vid ett möte president Kikwete att se till att hans parti skriver under den överenskommelse som nåtts. Om det inte är möjligt bör han kalla samman Zanzibars president Karume och CUFs generalsekreterare Seif Shariff Hamad på samma sätt som han gjorde i

Kenya med president Kibaki och Raila Odinga. I mötet deltog även ledare från oppositionspartierna Chadema, NCCR och LTP. Med dessa har CUF format en politisk allians. (Tanzania Daima m fl)

15/4 Avskeda infrastrukturministern. Ordföranden i CUF, professor Ibrahim Lipumba uppmanar president Kikwete att göra sig av med ministern för infrastruktur, Andrew Chenge sedan den uppdragats att han placerat en miljon dollar på ett bankkonto i skatteparadis Jersey. Pengarna måste ha skaffats genom korruption, hävdade Lipumba.

Chenge mötte pressen efter en kinaresa. Han förklarade att den miljon han hållit undan i Jersey var "småpengar".- ett uttalande som han senare beklagade. Han förnekade att pengarna var del av mutor från den omtalade radaraffären från president Mkapas tid - beloppet kan förklaras av att han varit justitiekansler i tio år. (Tanzania Daima och sju till)

21/4 Chenge avgår. Ministern för infrastruktur, Andrew Chenge har fått sparken, vilket formulerades så att president Kikwete accepterade hans avgång. Bakgrunden var anklagelserna att han tagit emot mutor i samband med den s k radaraffären, som fortfarande utreds. Chenge är det fjärde statsråd som avgår på grund av mutaffärer sedan Kikwete blev president. De övriga är premiärminister Edward Lowassa och ministrarna Nazir Karamagi och dr Ibrahim Masabaha sedan de avslöjats i Richmond-rapporten. (Mwananchi och ytterligare sex)

24/4 Alla konton skall granskas. President Kikwete har beordrat att alla utländska konton tillhörande tanzanianska medborgare skall granskas för att klarlägga hur mycket innehavarna gömt undan och hur pengarna anskaffats. (Rai, MwanaHalisi)

Favorit i repris - Chakubanga inför valet:
- När ni skrivit in er, glöm inte rösta på mig - jag skall fixa regn varje dag!
- Vi har redan tröttnat på dina lögner!

Florian Ludovick Kaija

An Artist whose pastime became his work

Although Florian Ludovick Kaija has made his mark on the Tanzanian art scene, he still struggles daily to get the next meal for his daughter, wife and self. I visited him in his rented two rooms, tucked in a corner of Temeke District in Dar es Salaam Region. This is quite a long way from his place of birth in Bukoba District, north of the country in Kagera Region. He has been living in this run-down section of Dar since 2005, when he got married. Before this he was living with his older brother in the more affluent neighbouring Kinondoni.

The 37-year-old Florian has some vague memory of his grandfather, who was a good drawer and the source of this artistic talent in the family. However, the young artist's father, a former civil servant, who moved from region to region with his family, didn't inherit this artistic ability. Neither did his mother, a housewife.

The habit of drawing goes back to Florian's primary school days. Then after completing his secondary schooling in 1991, he came to Dar es Salaam. Here he stayed with one of his elder brothers with the hope of continuing with his education.

"Seeing I was used to drawing, it just happen that I got involved in doing little art works here and there, until it came to the point that I realised there were opportunities here for me to gain from drawing," he says. By 1994, the idea of continuing with his formal education was completely forgotten. All his time became tied up with various art activities. He had started out at first with sign writing then met up with another local Fine Artist, Haji Chilonga, who introduced him to actual paintings.

Florian has always painted in the semi-abstract style. Before he painted in oil but now he uses acrylic and even more recently he has introduced a collage touch to some of his works.

In certain paintings he may use pieces of local patterned cloth called *Kitenge* which he attaches to various places on a particular painting. At times he would even paint over certain sections of this cloth, which brings a different texture and appearance to the overall painting.

Such ideas he says come from being exposed to modern mediums like the

Internet. Making use of various other forms of presenting a painting gives the artist an edge over their rivals, he believes. The competition between artists in Tanzania is quite intense these days, as compared to when he started out in this line of work.

Towards the end of 1996, he went to Musoma District in Mara Region, to help one of his elder brothers with some paintings in a church there and a new era in his life began. This brother taught the church choir there and knowing of his younger brother's spiritual commitment thought he was ideal for such a task.

In remembrance of those days Florian tells me, "There was no way I could refuse, so I went and we worked on the paintings together in the mornings and when my brother was teaching the choir I would continue by myself."

He first went for three months then returned to Dar es Salaam for one month and went back to Musoma for another three months. For other subsequent projects, which followed he would stay for one or two months. *The way of the cross*, which consisted of 14 stations, was his first task, at the Shrine of the mercy of God in the Kiabakari Pilgrims Parish Church there.

Florian maintains that his spiritual teachings from childhood become extremely useful when handling such works. He also insists that there is no way he would have been able to fulfil the task had he not been brought up within the Catholic Church. The teachings he adheres to, even today, all come to the forefront and he has to spend much time meditating and planning so as to know how best to present certain scenes and happenings, as mentioned in the Bible.

These paintings have to be done in such a way so that the local people can relate to them. To date he is very proud of his achievements in the churches and the Musoma Cathedral. His paintings have become a familiar

sight in and around a number of churches in the region.

The last time he was called for such a task was in 2006, when he went to complete a work he had started in a church's rosary garden before it was officially opened to the parishioners.

Florian does not think that the spiritual awakening he gets from working in churches is affected by his more earthly works. For he says, "All is work. I cannot deny that there has to be a spiritual dimension to the paintings for The Church but my other works are just another extension of the same man."

He says his ambition is to become an internationally-known fine artist. Well, he has certainly made his name here at home. The two large paintings of his within the new parliament building in Dodoma Region is evidence of that. They depict the history of the Tanzanian economy. Needless to say the money he received for them did help in his domestic budget.

Iman Mani

Iman is an art journalist of Daily News and is freelancing for AFRUM and Habari.

Interviews with four Tanzanian Contemporary Artists

by Daniel Augusta

Aggrey Mwashu

You are working as the only paid employee at Wasanii Art Centre which is an organization providing space to artists to freely display their art and not only that - all profit for the sales goes to the artist. Who funds this project and why? What was the idea of the project?

Wasanii Art Centre was established in June 2004 following the initiative of ambassador Robert Royall of the American embassy and ambassador Marcelo Gricciolli of the Italian embassy. The aim of this non profit organization is to support Tanzanian artists by offering them a place to display their talent and attract clientele. A board of directors was established in order to follow up this dream. Initial funds were raised by a major auction, which was held at the American Embassy in September 2003. The Italian embassy added a further contribution to this fund from the proceeds of a concert by a string quartet from Milan.

Will you manage this year economically or are you still looking for donors? I ask because it is known that the fund will not be enough for paying the rent. Do you have some alternative plan what to do?

There are sufficient funds to keep the centre open until the end of 2008. We are currently planning a fund raising event which will take place in November this year. The artists will take ownership of this event as they will be donating artworks to be auctioned.

How would you sum up the last two years of Wasanii Art Centre. Was it successful? How many exhibitions did you make? How many works were sold? Did it contribute to new contacts etc?

The Wasanii Art Centre is becoming more and more successful. We have showcased 24 exhibitions in the past two years featuring over 60 artists. Two hundred artworks have been sold and the number of visitors continues to increase daily.

I have heard that some curators and gallery owners were very reluctant to the idea of Wasanii Art Centre and didn't want to cooperate at all. Is it true?

The gallery owner of Mawazo gallery initially set up the gallery space and helped the artists for the 2003 fund raising. The gallery owner from Art and Frame supports the centre by designing and printing our catalogues. The main difference between Wasanii Art Centre and the privately owned galleries is that we don't take a commission on the sale. This means that we are completely donor dependant. In the long term, we will have to be self sustainable. This means operating like a business and taking commissions on sale.

Salum Kambi

You started to paint as a boy when you competed with your friend to draw sketches. Do you remember what sketches did you paint? About what? Who did win, you or your friend?

The sketches which I remember were just cartoons. I was drawing the daily life of Tanzanian people. My friend Gibons Mlowe was a winner because he was a better artist than me.

Your paintings are very abstract which is not common in Tanzania where there is so much Tingatinga. Where did you get the idea to paint like that? Did you see it in book or did you have some teacher you learned from? Did you paint in naïve style as well?

I got the idea of paintings from one artist called Raza Mohamed. He is a very good and wellknown artist in Tanzania. Sometime I paint naïve style also.

I have learned that your father passed away last year. Please receive my condolence even on behalf of Habari readers. I would like to ask you what your father thought about your work as a painter. Was he proud or did he want you to do something else? Did he like your paintings?

Yes, my farther passed away not last year but this year. Thanks for the condolence. My farther in the beginning he didn't know what I was doing. Even myself I didn't know because I just liked to draw and to paint without thinking about the profit or loss. It was my hobby. But after few years I started to understand the meaning of art and my farther too started to appreciate it. He liked it very much and he was proud of me. He didn't ask me to do something else. He was great inspiration to me and my life. I remember him every day. I have lost a very important person in my life.

Natasha Dickens

What do you paint?

Being born a Muslim, although not a practicing one, I decided to incorporate Islamic studies and the issue of veiled women as my thesis and main subject matter at the university. I found inspiration in one of my favourite artists, Shirin Neshat, and her haunting images depicting tension, femininity and the veil. The veiled woman is a powerful figure layered with complexities, mystery, dualism, contradictions and controversy. We are forbidden to look at her yet she draws our attention.

Although Islam is now directly associated with the veiled woman European women also covered their heads. The Christian nuns and Christian brides do the same. Covering your head - why? Is it preserving purity, protecting the head/thoughts from the elements? As I understand it, in Islam it sprung from the arab communities living in the desert, protecting themselves against the fierce natural elements. Unfortunately it has become an excuse to cover up of women's sexuality, the face, the hair, sometimes even the eyes.

Why do you paint it?

I have found it difficult to portray her in my paintings because it is taboo. This of course opened up for a more exciting experience. One realizes the many spectrums involved with

painting her, objectifying her. Not only by looking at her but also during the process of capturing her image two dimensionally and finally by providing her representation for the masses' gaze. She no longer has control, or does she? My paintings try to infuse her power within the image. The viewers find it intriguing and even difficult to look at the paintings. The eyes staring back being quite powerful.

If you compare Europe and Tanzania. How do they receive and perceive your work?

Europeans are too far away from Islam. Very few have an informed opinion, let alone an understanding of the society. The paintings there, were not as shocking, not as powerful, due to the lack of experience. At the same time people found them extremely interesting, and this is due to the fact that it is an image that is not available in their every day life. It is uncommon and rare.

Tanzania is a very conservative country consisting of 40% christian and 40% muslim population. The interest for art is growing very slowly. People are very respectful and sensitive with religious issues. So up to now I have not really shown this work here. A few individuals that had the chance to see them were not happy. I am looking forward to the day when I will be able to show the paintings without being concerned about getting into trouble. I would like people to receive them well, even if they don't like them. For the time being Tanzania is not there yet, but we are slowly and surely, with determination and perseverance, going to create a positive future for all kinds of art.

Chilonga painting

Haji Chilonga

You are an extremely talented and popular painter, I think one of the best in Tanzania right now. The proof of it is your wide clientele. Which countries do they come from? Do they come to your studio or do you go to them?

My customers come from different countries like Germany, Switzerland, Austria, England, Sweden, Czech Republic, Denmark and USA. Actually most of them visit me at my own studio.

What about payment? Which nationality is paying best?

I can't see big differences between them but they pay much more than people in my country. But Americans use to pay much according to my experience.

You are from the Makonde tribe. Do you have any connection to the Makonde carvers? Why are so many painters of Makonde origin? Is there some relationship between Makonde carvers and Makonde painters?

No! I'm not Makonde, I'm Mwera tribe on my paternal side and Makua tribe on my maternal side, but those two tribes come from southern part of Tanzania, Mtwara Region, Masasi District, so of course I have some connection with Makonde carvers. On my side I believe that the God has given to the people from southern Tanzania the ability to be painters. But there is not only the Makonde tribe, there is Mwera, Makua and Yao. All these tribes originate from the southern part of Tanzania and many people from these tribes are painters and carvers. Sure, I have some relationship to them.

Nyheter från ambassadören

Dodoma har väl sällan, om ens någonsin, varit så mycket huvudstad i Tanzania som de första dagarna i februari 2008. Och parlamentet sällan så mycket i centrum för det politiska skeendet.

Richmond var ordet på allas läppar. Efter en genuin osäkerhet om undersökningsrapporten ens skulle presenteras och tas upp till behandling, avslutades det hela med regeringens avgång efter en debatt som måste betraktas som en milstolpe för den fortfarande förhållandevis unga tanzaniska demokratin.

Milstolpe för att debatten ägnades åt ett demokratiskt ansvarsutkrävande inför öppen ridå. Milstolpe för att parlamentets ledamöter - över partigränserna - satte tonen och tog kommandot. Milstolpe också för att en parlamentsdebatt plötsligt hamnade i centrum för så många tanzaniers uppmärksamhet.

Det var säkert mycket mer så i Dar es Salaam än på landsbygden. Men ändå. Jag kommer sent att glömma hur intensivt människor runt omkring oss följde det som skedde. Folk samlades vid kiosker och caféer för att titta och lyssna på ett sätt som påminde om hur Sverige stod still när Björn Borg spelade Wimbledon-final...

Vi har sett några tydliga resultat av detta skeende. En ny regering som inte förnyades på något omvälvande sätt - bara en av de nya ministrarna hämtades utifrån - men ändå på rimliga grunder fått omdömet "leaner and cleaner". Ett sug efter större transparens i den offentliga maktutövningen från parlamentsledamöter, även inom regeringspartiet, som fått ökat självförtroende. Ett erkännande till de fria medier och journalister som lade grunden till avslöjandena.

Men vi har naturligtvis inte sett slutet på detta skeende - hur man än väljer att avgränsa det. Vi vet i skrivande stund inte hur regeringen kommer att svara på Parlamentets beslut att godkänna Richmond-kommitténs rekommendationer. Vi vet inte om och i så fall hur ytterligare ansvar kommer att utkrävas av utpekade makthavare. Och vi vet inte heller vem och vad som egentligen låg bakom det beramade företaget Richmond självt. Liknande frågetecken återstår

beträffande den stora korruptionsaffären i den tanzaniska centralbanken som satte sin prägel på de första dagarna av detta år (och inte har fått sin upplösning än).

De här första åtta månaderna i Tanzania har jag fått uppleva en rad rätt omskakande politiska händelser och processer. Korruptionsavslöjandena. Allt öppnare media på fastlandet. Suspenderingen av en kritisk parlamentsledamot. Ett överfall på två undersökande journalister. Avsättningen av centralbankschefen. Regeringens fall. Ibland kan man tendera att bli alltför optimistisk, ibland alltför pessimistisk.

I det förra fallet så påminner jag mig för balansens skull att korruptionsaffärerna - oavsett hur bekräftade de är - är ett tecken på att makthavare här som på så många andra håll alltför ofta ser till sina egna personliga intressen snarare än till vikten av fattigdomsbekämpning, om de inte är föremål för systematisk granskning, om det inte finns "checks and balances". Om 120 miljoner dollar kan försvinna ur centralbanken med chefens goda minne så visar det på betydande brister inte bara i moral - bland de ansvariga - utan också i själva systemen för styrning och kontroll.

I det senare fallet så påminner jag mig om det successivt allt öppnare demokratiska utrymme som växt fram på senare tid, framför allt i tidningarna på fastlandet. Men också i samspelet mellan media, opposition och kritiska röster inom regeringspartiet - allt det som tillsammans lade grunden till det som hände i Dodoma i februari.

Man kan göra olika bedömningar av den nya regeringen och dess möjligheter att lyckas bättre än den förra. Men att det politiska landskapet, systemet, institutionerna och samspelet dem emellan har förändrats på ett sätt som gör det svårare att ägna sig åt maktmissbruk och korruption - det känner jag mig rätt övertygad om.

Hållbarheten i denna demokratiska vitalisering kommer att testas om och om igen framöver. Vi kommer säkert att se både framgångar och bakslag. En oerhört viktigt fråga kommer att bli hur regeringen kommer att utforma sin "right-to-information"-bill och andra regelsystem på samma område. Det

Staffan Herrström är numera Sveriges ambassadör i Tanzania

finns nu ett gyllene tillfälle att bryta med den gamla sekretesskulturen och institutionalisera en öppenhetskultur som kan bli en förebild för andra.

Från svensk sida har vi redan bidragit en hel del i denna process, inte minst genom vårt stöd till Media council of Tanzania och de regionala pressklubbarna. Jag försöker själv lyfta fram dessa frågor - inte minst våra erfarenheter av offentlighetsprincipen - i alla tänkbara sammanhang, senast i en artikel i Citizen (som även finns att läsa på ambassadens hemsida).

Låt mig avsluta med några korta ord om månaderna som gått - och som kommer.

Vi hade i januari förmånen av ett besök av handelsministerns statssekreterare Gunnar Wieslander som bl.a. signalerade regeringens intresse för att utveckla relationerna med Tanzania ytterligare bortom utvecklingssamarbetet. Sidans nye generaldirektör Anders Nordström besökte oss i mars i samband med en regional konferens för alla biståndschef i Afrika och fick bl.a. tillfälle att lära känna ambassadens arbete som s.k. lead donor i utbildningssektorn.

Jag har själv nyligen besökt vårt distriktsutvecklingsprogram i Mara-regionen (Serengeti och Bunda), EAC i Arusha samt såväl Pemba som Unguja i en lite rejälare tur på Zanzibar, där vi fö hoppas inviga vårt nya honorärkonsultat den 24 april. Och i slutet på maj väntar en halvtidsöversyn av genomförandet av samarbetsstrategin för utvecklingssamarbetet med Tanzania.

Staffan Herrström

Stor högtid i S:ta Clara kyrka

Söndagen 4 maj var det stor högtidsgudstjänst i Clarakyrkan i Stockholm med efterföljande fest för Overa Sahlberg som firade sin 50-årsdag.

Overa, en av de första kvinnliga prästerna i Tanzania, kom till Sverige som hustru till Carl-Erik Sahlberg som varit lärare på seminariet i Makumira.

Här tog hon initiativet att starta en swahiliförsamling i Clarakyrkan. Sedan starten för 19 år sedan har det hållits gudstjänst på swahili varje söndag med kyrkkaffe, samt söndagsskola och vid behov konfirmationsundervisning.

När Carl-Erik blev präst i Clarakyrkan, med en församling där det bor få människor, var det bara enstaka personer på högmässan. Det är numera en mycket livaktig församling som driver en omfattande social verksamhet bland missbrukare och hemlösa i Stockholm.

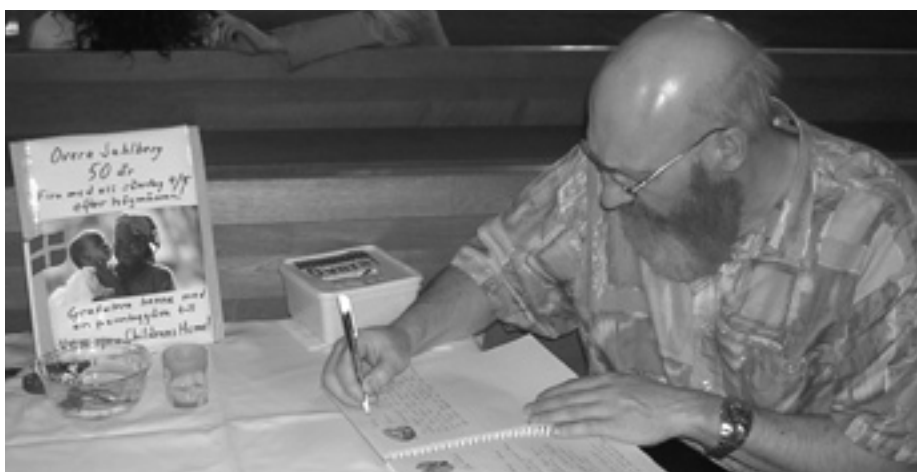
På söndagen var det ca 500 personer på nattvardshögmässan där Overa predikade och bland annat berättade om sin ungdom och konfirmation i Marangu.

Kvinnor i swahiliförsamlingen hade traditionsenligt lagat mat som det bjöds på efter gudstjänsten då uppvaktningar med tal, musik och sång vidtog.

Text och foto: Lars Asker

Under swahiliförsamlingens uppvaktning tog det inte lång stund innan paret Sahlberg

Bengt-Åke Eriksson skriver i uppvaktningboken och får representera en av de många gåvogivarna till Kilimanjaro Childrens Centre som paret Sahlberg håller på att bygga i Marangu. Redan nu har man tagit hand om över hundra barn.

Afroarts grundare död

Den första Afroart-butiken startade i Stockholm 1967. Initiativtagare var journalisten och författaren Jytte Bonnier. Idén sprang ur ett annat projekt, etablering av en konstskola i Sydafrika, Rorke's Drift.

Lärare på skolan var en grupp svenska konstnärer som lyckades göra skolan till en stor succé. Föremål som kom till på skolan skapade snabbt ett internationellt intresse, vilket i sin tur genererade ett behov av försäljningskanaler utanför Sydafrikas gränser. Idén om en butik i Stockholm var därmed född!

Den första Afroart-butiken öppnade på Regeringsgatan 8 i Stockholm. Efter fyra år flyttade den framgångsrika butiken till Drottninggatan 12.

Därefter har Afroart haft flera adresser, bland annat i Malmö 1970. Idag ligger butiken på Hornsgatan 58 i Stockholm. Sedan 1980 driver man också en museishop på Etnografiska Museet i

Stockholm där man även hade en stor utställning 1983.

Afroart drevs de första 25 åren som en stiftelse, men år 1984 delades verksamheten upp i Stiftelsen Afroart och aktiebolaget Afroart World Crafts Import.

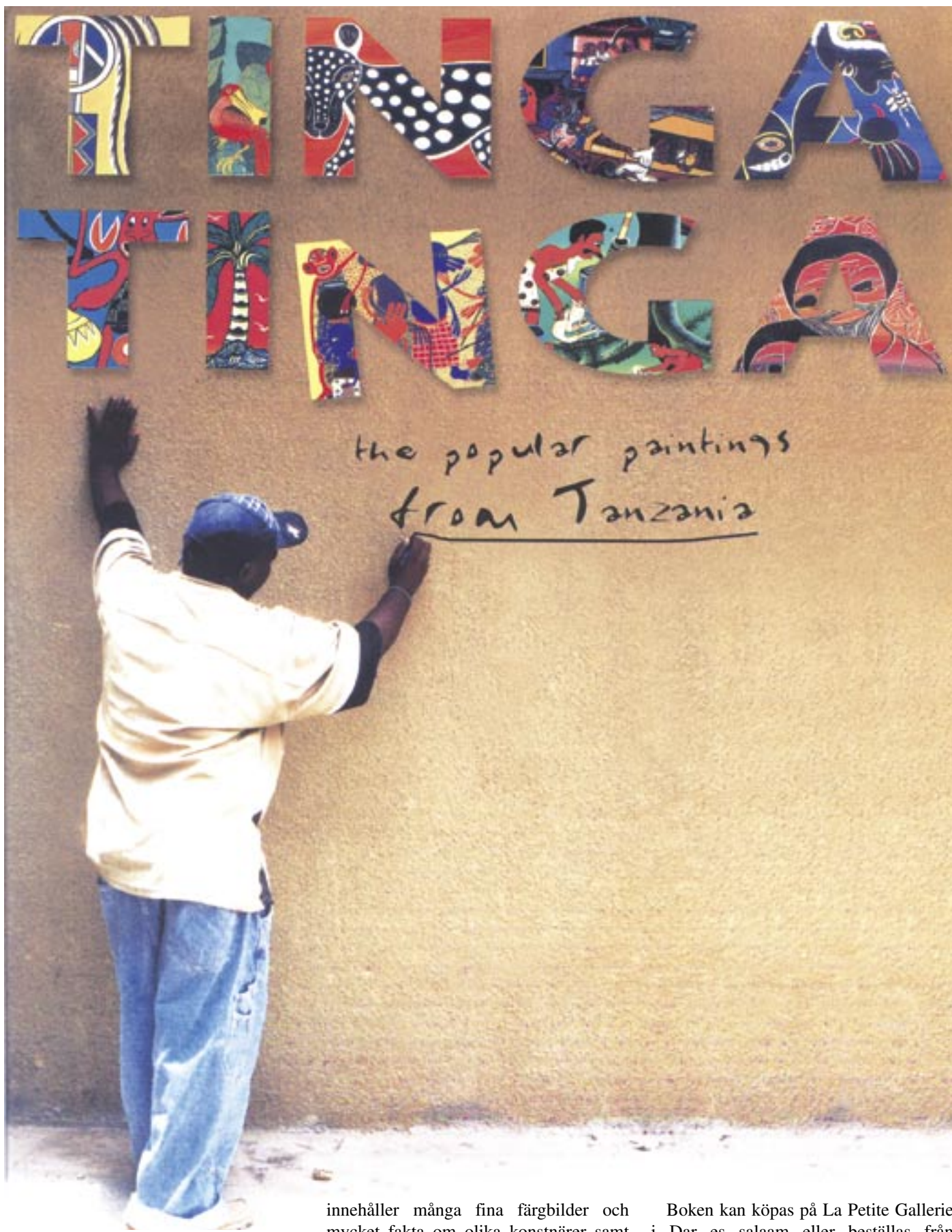
Under åren har Afroart importerat och sålt hantverksprodukter, sänt rådgivande volontärer via SIDA-bidrag till biståndsländer och bedrivit informationsverksamhet om hantverk. Afroart har medverkat till flera uppmärksammade utställningar, bland annat på Kulturhuset i Stockholm.

År 2003 skiftade Afroart ägare. Sex textilformgivare tog över verksamheten och driver idag Afroart med ny kraft och energi. 40-årsjubileet firar man med att öppna en butik till i Stockholm, på Nybrogatan 29!

Jutte Bonnier föddes 1913 och växte upp i Köpenhamn. Under kriget var hon kulturredaktör på den danska

motståndsrörelsens tidning *Information* och bodde huvudsakligen i Sverige. När hon gifte om sig med Tor Bonnier 1953 kom hon som värdinna till den Bonnierska villan Manilla på Djurgården. Det var inte helt lätt för henne att kombinera rollen som värdinna och maka i den stora familjen med mycket representation och att samtidigt arbeta som journalist och författare. Det har hon bl a berättat om i sina memoarer *Inblandning* 1979. I många år hade hon intensiva morgonsamtal per telefon med tidningsredaktörerna Herbert Tingsten och senare Svante Nycander.

Jutte Bonnier var mycket engagerad i många kultur- och samhällsfrågor och verkade i många sammanhang, bl a i feministgruppen Grupp 222 och som initiativtagare till Afroart.

Praktverk om Tingatinga

La Petite Gallerie i Dar es Salaam har med hjälp av bistånd från Swiss Agency for Development and Co-operation och en schweizisk NGO, Helvetas, producerat en imponerande faktabok om Tingatinga som konstart. Boken är i A4-format och

innehåller många fina färgbilder och mycket fakta om olika konstnärer samt tingatinga-måleriets historia. Författare är Yves Gosciny, belgare född i Kongo, som arbetat med bistånd inom FN under tjugo år. I Tanzania är han upphovsman till den årliga bildutställningen "Art in tanzania" och ansvarar för the East Africa Art Biennale.

Boken kan köpas på La Petite Gallerie i Dar es salaam eller beställas från författaren ygosciny@hotmail.se Daniel Augusta har ett antal exemplar som han säljer för 300:- styck. Kontakta Daniel via hans hemsida www.afrum.com

Här ovan har vi en bild på bokens framsida.